

ZÁPAS O DUŠI 135

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

**ZIMA 2017
ROČNÍK 28**

Sola Scriptura – Jedině Písmo

Solus Christus – Jedině Kristus

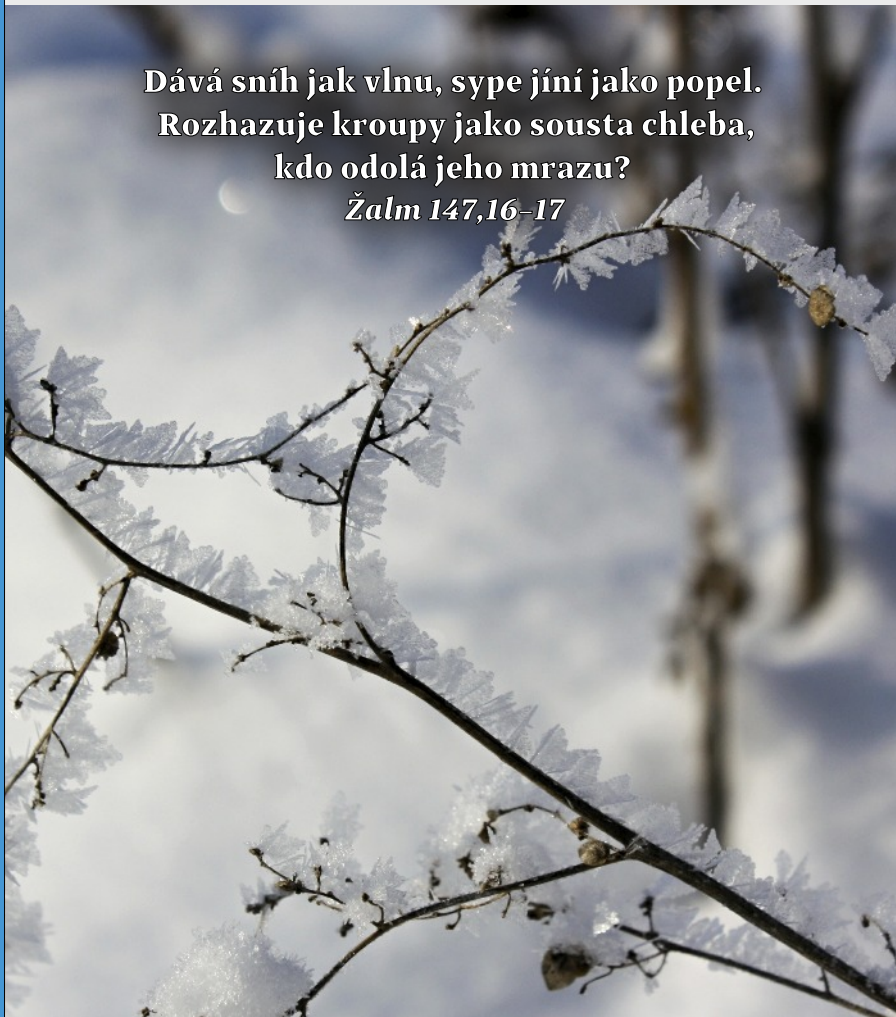
Sola Gratia – Jedině milostí

Sola Fide – Jedině vírou

Soli Deo Gloria – Jedině Bohu sláva

**Dává sníh jak vlnu, sype jíní jako popel.
Rozhazuje kroupy jako sousta chleba,
kdo odolá jeho mrazu?**

Žalm 147,16-17

www.reformace.cz

OBSAH

Narození krále	3
Boží sláva se zjevuje obyčejným lidem	5
Jak očekáváme druhý příchod Pána Ježíše?	9
O křesťanském fundamentalismu	14
Pravda a modlářství: Já modly neuctívám!	21
Zkažený systém (3)	23
Soužení duše	27
Co znamená být nezadaný	30
Den Páně – den uctívání – Dopis čtenáře a odpověď redakce	33

ZÁPAS O DUŠI © vydává Spolek Reformace.cz,
Hošťálkova 1c, 169 00 Praha 6, IČ: 41605012
Odpovědný redaktor: Jaroslav Kernal
Redakční rada: Daniel Adamovský, Rado-
van Hynek, Petr Papež, Julie Petrecká, Klára
Steiger, Pavel Steiger, Iva Suchá, Jan Suchý
Číslo 135 vyšlo 20. 12. 2017.
Evidenční číslo MKČR: E 11180
Fotografie na titulní straně: redakce
Tiskne Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova
1594/33, 155 00 Praha 13 – Stodůlky
Vychází čtyřikrát do roka. NEPRODEJNÉ!
ISSN 1804-2880 (Print)
ISSN 2336-8330 (Online)

Zimní konference 2018

Konference Zápasu o duši
& Poutníkovy četby

CÍRKEV JAKO MÍSTNÍ SBOR

Co je to novozákonní církev
Jan Suchý

Úloha církve ve světě
Pavel Steiger

Biblické vedení církve
Aleš Novotný

Co to znamená být součástí církve
Daniel Adamovský

Založení nového sboru
Jaroslav Kernal

Místo konání
Univerzitní aula kampusu Bohunice
3. února 2018

Registrovaní účastníci obdrží knihu
„Co je zdravá církev“
od Marka Devera.

Korespondenční adresa:

Spolek Reformace.cz
Hošťálkova 1c, 169 00 Praha 6
Telefon: (+420) 222 268 917
Dobrovolné příspěvky posílejte při-
loženou složenkou nebo převodem
z účtu. Jako variabilní symbol použijte
číslo uvedené na adresním štítku.

Číslo účtu:

2600196560 / 2010 (ČR)
SK108330000002600196560 (SK)
HCJB vysílání v Rádiu 7
(www.radio7.cz)

pondělí 23³⁰–0⁰⁰ (Pořad Psáno jest!)

NAROZENÍ KRÁLE (Mt 1,18–25)

Charles H. Spurgeon

- ◆ *Narození Ježíšovo se událo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena Josefovi, ale dříve než se sešli, shledalo se, že počala z Ducha svatého. (Mt 1,18)*

Několik slov stačí k popsání narození všech králů, jejichž jména jsou v předchozím rodokmenu, avšak o našem Pánu Ježíši Kristu je řečeno mnohem více. Evangelista se zvlášť připravil pro tuto posvátnou povinnost a napsal: „Narození Ježíšovo se událo takto.“ Je to hluboké, tajuplné a citlivé podání, spíše pro úctu ve víře nežli pro pátrání ze zvědavosti. Duch svatý vytvořil ve vyvolené Panně tělo našeho Pána. Nebylo jiné cesty, aby se narodil. Kdyby byl z hříšného otce, jak by mohl mít bezhříšnou povahu? Zrozen je z ženy, aby byl člověkem; avšak ne z vůle muže, aby nebyl hříšným. Hle, jak Duch svatý spolupracoval při našem spasení tím, že připravil tělo našeho Pána.

- ◆ *Její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě; proto se rozhodl propustit ji potají. (Mt 1,19)*

Marie mu byla zasnoubena a on byl zarmoucen a smuten, když zjistil, že se stane matkou před jejich sňatkem. Jiný muž by ji snad vypudil a v rozhořčení ji vystavil veřejné hanbě, avšak Josef byl nejen z královského rodu ale i královského smýšlení. Nechtěl vyslovit myšlenku, že jeho snoubenka zhřešila, ale cítil, že ji musí propustit, a to co nejrychleji. Když máme řešit nesnadnou záležitost, udělej-

me to nejjemnějším způsobem. Možná, že nebudeme muset vůbec nic řešit.

- ◆ *Ale když pojal ten úmysl, hle, anděl Páně se mu zjevil ve snu a řekl: ‚Josefe, synu Davidův, neboj se přijmout Marii, svou manželku; neboť co v ní bylo počato, je z Ducha svatého.‘ (Mt 1,20)*

Nemohl jinak, než pocítit velikou starost, a jistě se modlil kvůli tomu dnem i nocí. Bůh nenechal čest vyvolené panny-matky bez ochrany. Brzy měl Josef nejlepší poznání. Měl z nebe ujištění, že Marie nezhrěšila, ale že ji Pán vyvolil. Josefovi byla připomenuta jeho královská důstojnost, „synu Davidův“, a poručeno mu, aby zapudil strach. Jak byl potěšen slovy Páně: „Neboj se!“ Měl vzít Marii pod svojí laskavou ochranu a stát se otcem-pěstounem synu, který se z ní narodí.

Marie také byla ve velkých nesnázích, zda jejími vyprávění o návštěvě anděla uvěří, neboť to bylo dost pravdě nepodobné. Nepochybujeme, že ji podpírala víra. Však ji potřebovala! Zvláštní Boží přízeň přináší s sebou i zvláštní zkoušku jako svůj stín a víra je stále zkoušena. Velice milostivě Pán odvrátil každé podezření z Josefovy mysli, a to učinil pro čest matky a k dobru svatého dítěte. Když se Ježíš zrodí v našich srdcích, můžeme mít těžkosti. Avšak Bůh svědčí, že je Kristus v nás a jistě nás přes těžkosti přenese.

- ◆ *Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů. (Mt 1,21)*

Pán slávy se narodil jako syn člověka a pojmenován je podle rozkazu Božího ústy člověka – Ježíš Spasitel. Takový je, jak ho pojmenovali. Spasil nás od kletby a viny hříchu a také od působení zlé moci hříchu. To učinil pro „svůj lid“, pro všechny, kteří věří v něho. Už svou povahou tak skutečně činí, neboť jeho pravé jméno je Ježíš-Spasitel. Stále mu dáváme totéž jméno, neboť on přináší spásu až dodnes. Pojďme a ohlašujme jeho jméno mezi lidmi. On chce spasit ještě mnohé.

- ◆ *To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka: ‚Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel‘, to jest přeloženo ‚Bůh s námi‘. (Mt 1,22–23)*

Kdo mohl tušit, že prorok Izajáš poukáže v kapitole 7,14 na našeho Pána? Snad jednoho dne objevíme více v inspirovaném slově než dnes. Proroctví nejlépe rozumíme, když je splněné. Jak jsme často slepí!

Příjemné je povšimnout si ve dvacátém prvním verši, že Immanuel a Ježíš je jeden a tentýž „S námi je Bůh“. S námi je náš Spasitel. Vtělení Ježíše je naším spasením. Aby se Josef potěšil a byl povzbuzen v mysli, připomněl si svatá proroctví Písem. Když máme obtížnou volbu, nic nám nedává tolik jistoty do dalšího života, jako posvátná proroctví vtisknutá do srdce. Josef si je pamatoval i ze snů. Pane, když čítám tvé slovo po probuzení, anebo si na ně vzpomenu ve snu, vždy je mi drahé, ale ty, Pane Ježíši, náš „Bůh s námi“ jsi stále nejdražší a napsané

slovo je především drahocenné, neboť ono mluví o Tobě, o vtěleném Slovu.

- ◆ *Když se Josef probudil ze spánku, učinil, jak mu přikázal anděl Hospodinův, a přijal svou manželku k sobě. Ale nežili spolu, dokud neporodila syna; a dal mu jméno Ježíš. (Mt 1,24–25)*

Josef nebyl neposlušný nebeského zjevení. Neotálel, ale jakmile se probudil, vstal a „učinil, jak mu přikázal anděl Hospodinův“. Bez váhání, bez námitek a zdržování, ihned poslechl. S jakou svatou úctou v srdci přivítal vyvolenou pannu ve svém domě, aby ji ohleduplně a laskavě chránil od všeho zlého! Co si asi pomyslel, když viděl Syna Nejvyššího na prsou té, se kterou se zasnoubil? Byl šťastným, že může prokázat službu novorozenému Králi. Jakmile přijal Marii jakou svoji manželku, její dítě se stalo potomkem Josefovým, a tak i Davidovým. Podle práva se tak stal králem Židů. Náš Pán měl rodné právo po matce, avšak od svého otce-pěstouna Josefa dostal právo dědice podle rodu.

Končíme rozjímání tohoto předivného oddílu a skláníme se před Synem Božím, který se ponížil, aby se narodil jako Syn člověka. Tento náš Bůh se stal naším bratrem, kost z našich kostí a tělo z našeho těla. Čím je nám blíž, tím pokorněji ho uctívejme. Čím pevnější je naše přibuzenství s naším Králem, tím nadšeněji ho korunujme za svého Pána.

*Z připravovaného komentáře k Matoušovu evangelii.
Přeložila Wilma Zbořilová.*

BOŽÍ SLÁVA SE ZJEVUJE OBYČEJNÝM LIDEM (Lk 2,1–20)

Jaroslav Kernal

Máme před sebou příběh, který je tak populární, že ho zná i většina nevěřících v naší společnosti, tzv. vánoční příběh. Když ho čteme, v myslí se nám vynořují jesličky, sníh, hvězdy, vánoční atmosféra apod. Ale v Bibli většina z těchto věcí není – v Betlémě, kde se Ježíš narodil, nebývá sníh. Ježíš se nenarodil o Vánocích – to lidé zavedli tento svátek, a zmiňované jesličky jsou se vši pravděpodobností také jenom naší evropskou iluzí. Lukáš, který tento příběh napsal, neměl v úmyslu zavést slavení Vánoc, ale chtěl svému příteli Teofilovi pečlivě vypsat všechny tyto věci, aby „poznal hodnověrnost těch věcí, jimž byl naučen“ (Lk 1,4).

Souvislosti Kristova narození

Mesiáš musel být syn Davidův a dědic Božích smluv, království a zaslíbení daných Davidovi. Rodinná tradice musela být zachována. A Bůh se o to postaral. Je tu syn Davidův, z potomstva Davidova, narozený v městě Davidově. To není jenom nějaký židovský kolorit. Apoštol pohanů, Pavel, říká, že evangelium je „o jeho [Božím] Synu, který tělem pocházel z rodu Davidova“ (Ř 1,3). Později napsal Timoteovi:

◆ *Pamatuj na Ježíše Krista vzkríšeného z mrtvých, původem z rodu Davidova; to je moje evangelium. (2Tm 2,8)*

Evangelium nejsou jakési nadčasové principy, které pocházejí z mýtů. Evangelium je historická událost. Před staletími začal Bůh jednat s Abrahamem a jeho potomky, později s Davidem, a Ježíš je vyvrcholením

tohoto historického dění. V něm se lámou dějiny a docházejí naplnění. Evangelium není něčím vymyšleným, ale je pevně zakotvené v historii, kterou řídí sám Bůh. Ve své prozřetelnosti vedl události tak, aby se Ježíš narodil tam, kde se narodit měl.

◆ *Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius. (Lk 2,1–2)*

Mohlo by se zdát, že vše podléhalo kontrole císaře Augusta. On rozhodl. On vydal nařízení. Ale:

◆ *Královo srdce je v Hospodinových rukou jako vodní toky; nakloní je, kam se mu zlíbí. (Př 21,1)*

Bůh stojí nad dějinami světa a řídí je. My víme jenom tolik, kolik se Bůh rozhodl nám odhalit:

◆ *Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. Také Josef se vydal z Galileje, města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě. (Lk 2,3–5)*

Marie s Josefem museli do Betléma, protože to bylo prorokované staletí předtím. Věděli, že se Mesiáš narodí v Betlémě. Všichni to věděli. Král Herodes na otázku, kde se má narodit židovský král, dostal jasnou a jednoznačnou odpověď – v Betlémě, v městě Davidově. Mohlo by se zdát, že císař hýbe věcmi, ale zatím se

„jenom“ naplnilo Boží slovo. Josef s Marií neusilovali o to aby ho naplnili – všechno bylo v Boží režii. Josef s Marií nepoužili Písmo jako jízdní řád. Neřekli si: „Má se nám narodit Mesiáš, co tedy děláme v Nazaretu?“ Vůbec ne. Vyšlo císařské nařízení a Josef i Marie museli do Betléma, protože byli z rodu Davidova. Byl to Bůh, kdo určil místo i čas narození svého Syna (Mi 5,1; Ga 4,4). Nebyl to císařův záměr dovést Josefa a Marii do Betléma, aby se tak potvrdila legitimita Ježíše jako následníka trůnu. Přesto svým rozhodnutím naplnil Micheášovo proctví.

◆ *Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou. (Lk 2,6–7)*

Pro Božího Syna není místo v tomto světě. Nenašlo se místo pod střechou, jen prázdný žlab, který se používal na krmení zvířat. Nebyly to krásné jesličky, které známe z betlémů a obrázků, ale obyčejný, dřevěný nebo kamenný žlab (koryto). Tam ležel náš Pán. Jak je to pro nás typické! Pro Pána zde není místo – v našem světě, v našem myšlení, rozhodování, jednání, v našich touhách, cílech, pocitech... Chceme ho vytlačit úplně na okraj, do stáje, do světa zvířat, bajek, pohádek. Jedině tam se nějak spokojíme s Ježíšem.

Jsou ovšem i tací, kteří jsou ochotní zajít ještě dál, jako třeba Herodes. Nestačilo mu, že pro Ježíše nebylo místo. Král Ježíš je nepopulární a nechtěnou osobou. Herodes se ho pokusil zavraždit. Vyhledit Ježíše i vše, co s ním nějak souvisí. Dnes to není jiné. Li-

dé se chtějí zbavit Ježíše. Buď ho úplně vyhledit, nebo si ho podřídit, začlenit ho do panteonu ostatních velkých náboženských postav, udělat z něj bezbrannou loutku v rukou lidí.

Ale Ježíš se narodil a nikdo tomu nemohl zabránit. Ačkoliv byl král, narodil se do žlabu na krmení zvířat. To není moc slavný příchod, ale ukazuje nám na pokoru našeho Spasitele. Její vyvrcholení nacházíme na kříži (Fp 2,6–8), ale začíná už při jeho narození. Ježíš se narodil jako to nejobyčejnější a možná také nejchudší a nejubožejší malé dítě. Neobyčejný Bůh přichází mezi obyčejné lidi.

Sláva zjevená pastýřům

◆ *A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. (Lk 2,8–9)*

Příběh nás vede do krajiny kolem Betléma, k pastýřům a jejich stádům. Tito pastýři byli drsní chlapi, kteří uměli ochránit svá stáda před zloději i před dravou zvěří. Uprostřed noci přichází na svět „odlesk Boží slávy“ (Žd 1,3). Otec Jana Křtitele, Zachariáš, prorokoval o jeho příchodu:

◆ *... pro slitování a milosrdenství našeho Boha, jímž nás navštíví Vycházející z výsosti, aby se zjevil těm, kdo jsou ve tmě a stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoje. (Lk 1,78–79)*

Uprostřed noci přichází do tmy „Světlo světa“ (J 8,12), „Veliké světlo“ (Iz 9,1) a „Jasná hvězda jitrní“ (Zj 22,16). Jeho druhý pří-

chod ozáří zemi od východu na západ jako blesk (Mt 24,27). Jeho sláva se nyní zjevuje pastýřům. Náhle se děje něco, co jim sevřelo hrdla a rozbušilo srdce. Nešlo jenom o nějaký lidský úžas. Sláva se rozzářila a oni byli zděšení.

Moderní člověk zapomíná na to, kdo Bůh skutečně je. Normální reakcí na zjevení Boží slávy je zděšení a bázeň. Zachariáš se třásl strachy při zjevení anděla v chrámě (Lk 1,12), Marie byla rozrušená a bála se (Lk 1,28.30); Boží milosrdenství je zde od pokolení do pokolení pro ty, kdo se ho bojí (Lk 1,50), když lidé viděli zázračné narození Jana Křtitele, přišla na ně bázeň (Lk 1,65). Bázeň před Bohem je jeden z žádoucích zbožných citů, které v nás vyvolá Boží přítomnost. Směs hluboké úcty, lásky a strachu z velikého a mocného Boha. Petr padá na tvář před Pánem s bázní a zděšením (Lk 5,8). Podobně zasažení byli další lidé v Písmu jako Izajáš, Ezechiel nebo Mojžíš. Mojžíš při pohledu na horu zahalenou oblakem řekl: „Třesu se hrůzou a děsem“ (Žd 12,21). To je zjevení Boží slávy, při kterém nám vstávají hrůzou vlasy na hlavě, protože Bůh je blízko a my víme, **kdo je Bůh!** Známe Boha a víme, že on jediný je svatý. On je mocný. Bůh vzbuzuje bázeň (Ž 130,4). Proto u Lukáše čteme:

◆ *Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. Toto vám bude znamením: Naleznete dětátko v plenkách, položené do jeslí.“ (Lk 2,10–12)*

Ale anděl říká: „**Nebojte se!**“ Jestli víme, kdo je Pán a kdo jsme my, musíme se bát! Ale Bůh říká, nebojte se. Proč? K duším, které jsou zděšeny z vlastního hříchu, přichází dobrá zpráva, evangelium. Hřích je problém, ale Bůh zařídil řešení. Dnes se vám narodil Spasitel, Mesiáš, v Betlémě.

Pastýři byli připraveni na setkání s Pánem, ale byli zděšeni ze svého hříchu, když se Boží sláva rozzářila kolem nich. Možná byli připraveni podobně jako Petr volat: „Odejdi od nás, Pane, protože my jsme hříšníci“. Nedostali prázdnou falešnou naději, která by je uchlácholila, takže by si řekli, že s jejich hříchem to není tak hrozné, že všechno bude v pořádku. Ne! Anděl je ubezpečil, že přichází řešení jejich hříchu. Proto se nemusí bát.

Jak je to s tebou, milý čtenáři? Jsi připravený na setkání s Pánem? Co by se stalo, kdyby Pán přišel teď? Co by se stalo, kdyby tě dnes Pán zavolal k sobě? Jsi smířený s Bohem? Pokud ne, prosím, neodkládej to. Zde je ten, který přišel, aby smířil všechno na nebi i na zemi. Na nic nečekej a vlož svou důvěru v Krista. Když to uděláš, stane se totéž, co v našem dalším textu – tvoje srdce bude naplněno chválou a radostí z Boží velikosti a milosti.

◆ *A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: „Sláva na výsosti Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“ (Lk 2,13–14)*

Místem Ježíšova narození není královský palác, ale stáj pro dobytek. Svět se o to nízké nezajímá. Pro svět je tady Ježíšek – panáček, dětátko, které spinká

v jeslích, ale pro ty, kteří věří, je tady znamení – znamení Spasitele, který snímá hříchy světa. Izajáš 53 mluví o tom, že Ježíš přišel pokorně a byl pohrdán.

◆ ... *neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekd se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocmi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili.* (Iz 53,2–3)

Přišel v pokoře, sloužil v pokoře, zemřel v pokoře a v pohrdání. Ale vstal ve slávě a odešel do slávy. Také my uvidíme slávu, až přijde podruhé – dosud je to pokorný Spasitel. Ale brzy přijde jako Pán slávy. A to, co se odehrálo na horách blízko Betléma, je jenom zlomek slávy, kterou uvidíme při jeho druhém příchodu. Tenkrát to viděla malá skupina pastýřů, ale potom to uvidí celý svět. A každý bude vědět, že přichází Pán slávy. Už tu nebude koryto ani bezbranné děťátko v plenkách, ale válečník, který přijde náhle a mocně, jako když blesk ozáří oblohu. Země ho neprijala, ale nebe mělo obrovskou radost. Celé nebe se radovalo a bylo zaujaté Ježíšem. Celá věčnost bude o něm a o jeho díle.

Boží sláva se zjevila pastýřům. Boží sláva se zjevuje obyčejným, normálním lidem. Když se Ježíš narodil, přišli za ním pastýři, když dospěl a stal se truhlářem, povolal k sobě rybáře a celníky, výběrčí daní, a když vstal z mrtvých a odešel do slávy. Nyní svým Duchem povolává další obyčejné lidi, mladé i staré, s vysokoškolskými tituly i bez nich, muže, ženy i děti – a každý, kdo v něho věří, bude spasen.

Spása zjevená v Kristu

Existují dvě reakce na zjevení Boží slávy. Tou první je vytěsnění Krista do oblasti mýtů a pohádek. Taková reakce neslyší jako východisko ona sladká slova: **Neboj se!** Místo toho je provázena strachem a trvalou pochybností – co kdyby? I ten nejzarytější ateista se musí čas od času vyrovnat s touto otázkou. Tou druhou reakcí je víra dosvědčená skutkem, která jedná v poslušnosti a chvále.

◆ *Jakmile andělé od nich odešli do nebe, řekli si pastýři: „Pojďme až do Betléma a podívejme se na to, co se tam stalo, jak nám Pán oznámil.“* (Lk 2,15)

Tak se projevuje poslušnost víry. Pojďme se přesvědčit. To je výzva také pro nás. Pojďme se přesvědčit, že Boží slovo je pravda. Jak? Začít důvěřovat Bohu a jeho slovu. Spolehnout se na něj v každodenním životě. Ježíš řekl:

◆ *Kdo chce činit jeho vůli, pozná, zda je mé učení z Boha, nebo mluvím-li sám za sebe.* (J 7,17)

Slyšeli jste Boží slovo? Jednejte podle něj. To je cesta k růstu, to je jediná cesta k proměně srdce. Nestačí být křesťan-teoretik! Vědět mnoho o křesťanství, citovat Bibli, a přitom mít Boží plán. Ale pastýři byli muži činu a muži víry. Slyšeli slovo a jednali podle něj.

◆ *Spěchali tam a našli Marii a Josefa i to děťátko položené do jeslí. Když je spatřili, pověděli, co jim bylo řečeno o tom dítěti. Všichni, kdo to slyšeli, užasli nad tím, co pastýři vyprávěli.* (Lk 2,16–18)

Betlém nebylo nijak velké město, ale mohlo by se klidně stát, že v tuto noc se narodí

dvě, tři nebo čtyři děti. Jak mají pastýři najít právě narozeného Mesiáše? Jenom jedno dítě bylo položené do žlabu. Bůh nedovolí, aby došlo k záměně. Boží Syn musí být naprosto jasně rozpoznán. Mudrce z východu dovedla hvězda, pastýře z okolí zase slova anděla. Boží Syn byl nalezen. Nebylo to nic složitého. Nemáme komplikované náboženství, jemuž by mohli porozumět jenom hodně vzdělaní nebo náboženští lidé. Stačí jednoduchá víra.

Ve verši 17 pastýři mluvili o tom, co jim bylo svěřeno, a lidé žasli. Znovu přichází úžas, když pastýři (nikoliv teologové!) mluví slovo Boží. Nebyli to profesionální řečníci, ale obyčejní dělníci. Bůh jim něco dal, a oni mluvili. A lidé žasli.

◆ *Ale Marie to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom. (Lk 2,19)* Marie o tom uvažovala v srdci. Už když se setkala s andělem, přemýšlela o všem, co jí řekl. Když lidé uviděli Janovo narození, uchovávali to v srdci a rozvažovali o tom. Možná je pro vás příběh o narození Ježíše skoro neuvěřitelný. Může to tak být, přesto jej neodmítejte. Přemýšlejte o něm, ucho-

vávejte ho ve svém srdci a mluvíte o tom, co vám bylo svěřeno.

K čemu vede setkání se Spasitelem? Vede k ujištění a chvále. Nebojte se! Odpuštění hříchů je tady a s ním i znamení odpuštění. Pastýři oslavovali Boha. Boží milost nás vede ke chvále a vděčnosti. To je Kristovo narození. Oslava Boha, zjevení Boží slávy, odpuštění hříchů a vděčnost.

◆ *Pastýři se pak navrátili oslavující a chválíce Boha za všechno, co slyšeli a viděli, jak jim to bylo řečeno. (Lk 2,20)*

Pastýři uvěřili Bohu a děkovali mu, protože viděli, že se přesně splnilo vše, co jim bylo řečeno. Bůh je věrný a prokazuje své milosrdenství tisícům pokolení těch, kdo se ho bojí. Reakcí na prokázané Boží milosrdenství je poslušnost a chvála. Bůh přišel do jejich životů uprostřed práce a oni uprostřed své práce oslavovali Boha. Uprostřed běžného každodenního života začali žít svůj život s Bohem v poslušnosti a chvále. A k tomu jsme povoláni také my. Abychom každý den, my všední lidé, žili nevšední životy s výjimečným Božím Synem, který je naším Spasitelem a Pánem.

JAK OČEKÁVÁME DRUHÝ PŘÍCHOD PÁNA JEŽÍŠE?

Štěpán Rucki

Měl přijít Pán Ježíš 23. září 2017?

Svátky, kdy slavíme první příchod Pána Ježíše, jsou možná více než kdy jindy obdobím, kdy bychom měli přemýšlet o tom, že Pán Ježíš přijde znovu. Příchod našeho Pána bychom však měli očekávat neustále (Lk 12,36), měli bychom se na něj těšit a tento vytoužený den milovat (2Tm 4,8).

Ve skutečnosti mnoho křesťanů žije tak, jako by druhý příchod Pána Ježíše příliš neočekávali a ani se na něj příliš netěšili.

Tuto mírně ospalou atmosféru čas od času naruší zvěsti o tom, že Kristův příchod je opravdu blízko. V některých případech dojde i k určení přesného období či dne, kdy k této slavné události má dojít.

Naposledy se tak stalo v září tohoto roku, kdy lidé, jako Sergej Mihál a jeho stoupenci, tvrdili, že 23. září se uskuteční neviditelný příchod Pána Ježíše Krista na oblačky a dojde k vytržení věřících. Na internetu můžete najít jeho přednášky, byla vydána i kniha s názvem „Vytržení: tajemství Bible, které zatřese nebem i zemí.“

Celý systém ovšem nevymyslel pastor Mihál. Když si zadáte do vyhledávače v angličtině slova „23. září vytržení“ vyjede přes 400 tisíc odkazů a naleznete bohatou diskuzi k tomuto tématu.

Veliké znamení na nebi

Jak lidé dospěli ke spekulaci o vytržení věřících dne 23. září 2017? Ve 12. kapitole Zjevení Janova čteme o velikém znamení, které se ukázalo na nebi. Je zde popsána žena oděná sluncem, s měsícem pod nohama a s korunou dvanácti hvězd kolem hlavy (Zj 12,1). Dne 23. září, v den podzimní rovnodennosti, došlo k astronomické konstelaci, kdy se na nebi setkali souhvězdí Panny, Lva, slunce, měsíc a čtyři planety – Merkur, Mars, Venuše a Jupiter. Od roku 2011 se začaly objevovat zprávy od různých osobností, které tvrdily, že právě tato konstelace bude představovat ono veliké znamení na nebi, které navíc bude 23. září plně viditelné v Jeruzalémě. Současně se toto datum překrývá s židovským svátkem *Roš hašana* (Nový rok), který je také označován za svátek pamětného vytrubování (viz Lv 23,24). V židovské tradici je pamětné vytrubování připomenutím „Dne soudu“, kdy dojde k zmrtvýchvstání zemřelých a zahájení Božího soudu. In-

terpretace 12. kapitoly Zjevení se mezi zastánci názoru o velikém znamení na nebi, které se mělo naplnit září tohoto roku, lišily v detailech. Všeobecně však panoval souhlas v tom, že těhotná žena křičící v bolestech (Zj 12,2), která je v této pasáži Bible popisována, je Izrael, který v brzké době vstoupí do období několikaletého soužení, a dítě, syn ze Zjevení 12,5, představuje církev, která bude vychváčena (vytržena) do nebe před nástupem onoho velikého soužení. Aby lidé byli ušetřeni velikého soužení, musí přijmout Ježíše Krista jako svého Spasitele od hříchu a být smířeni s Bohem.

Kdo je chlapeček ze Zjevení 12?

Není zde prostor pro podrobné hodnocení onoho úkazu na nebi, ale již z čistě astronomického hlediska nedochází k žádnému naplnění, protože souhvězdí lva má třináct (a nikoliv devět) hvězd a tudíž počet „hvězd“ (včetně viditelných planet) kolem souhvězdí Panny bude značně převyšovat oněch dvanáct hvězd ze Zjevení 12,1. Je také velmi podivné, když se používá hvězdné konstelace (souhvězdí) ze zvěrokruhu k výkladu biblických proroctví. Zkoumání pohybů souhvězdí ve vztahu k osudu lidstva či jednotlivců je základem astrologie (nikoliv astronomie), tedy určitého druhu věštění z hvězd, které Pán Bůh ve svém slovu zakazoval. Ve Starém zákoně je to pojmenováno jako „uctívání nebeského zástupu“ nebo dotazování se ho (Dt 17,3; Jr 8,2). Kromě toho můžeme mít vážné pochybnosti, zda současný židovský kalendář představuje autoritativní

Boží zjevení, podle kterého bychom měli předpovídat druhý příchod Pána Ježíše.

Základní otázkou však je, kdo je ono dítě – syn, kterého porodila žena. Když se podíváme do biblických komentářů slavných kazatelů evangelia, zjistíme, že to není církev, ale Pán Ježíš. Kníže kazatelů, Ch. Spurgeon ve svém komentáři k prvním veršům Zjevení 12 odkazuje na Boží zaslíbení o tom, že to bude právě símě ženy, které rozdrtil hadovi jeho hlavu. V komentáři k 5. verši píše – je to krátká historie o narození Krista. A M. Lloyd-Jones píše, že ve dvanácté kapitole „vidíme narození Pána Ježíše Krista a neúspěšný pokus o jeho zabití ďáblem. Dále se dozvídáme, že „chlapeček“ byl vzat do nebe k Bohu a jeho trůnu – jistě dokonalý popis zmrtvýchvstání a nanebevzetí našeho Pána.“ Úvodní část 12. kapitoly nemluví o církvi a jejím vytržení, ale o inkarnaci, **narození Spasitele** a velmi stručně **rekapituluje jeho život**. Jak tedy může někdo vztahovat tato slova k budoucím událostem?

Jak čteme Zjevení Janovo?

Rozdílnost interpretace textu ze 12. kapitoly vyplývá ze způsobu, jakým je čteno a chápáno Zjevení. V současné době převládá takzvaný futuristický výklad této knihy. Podle futuristického (budoucího) výkladu Zjevení Janovo představuje chronologický popis událostí, z nichž naprostá většina se **teprve odehraje** v bližší nebo vzdálenější budoucnosti. Sám jsem slyšel jednu přednášku, ve které nás přednášející přesvědčoval, že žijeme v době páté pečeti (Zj 6,9). Ale určitě bychom našli jiné

výklady, pokud jde o umístění na této pomyslné časové ose.

Při takovém výkladu si však můžeme položit jednu základní otázku. Pokud v určitém časovém okamžiku dojde k vytržení církve (např. ve 12. kapitole), k čemu je zbývající část Zjevení? Vždyť církev už tady nebude. Pro koho je to napsáno?

Biblická prorocství byla psána proto, aby potěšila, poučila a připravila křesťany na to, co je má potkat. A to nejen první křesťany, ale také ty, kteří budou v pozdější době (až do konce tohoto věku) číst tuto knihu. Zjevení Janovo nemáme k tomu, aby působilo vzrušení, uspokojovalo naši zvědavost či budilo zájem o politické dění. Bylo dáno k duchovnímu zbudování a povzbuzení křesťanů k vytrvalosti. Jak mohou však být tyto cíle naplněny, pokud většina událostí, které tato kniha popisuje, se odehraje, kdy už tady křesťané nebudou? Futuristický přístup, ač dnes velmi populární, nedává uspokojivou odpověď na tuto otázku.

Zjevení 12 nás vrací úplně na začátek křesťanství – narození Pána Ježíše a jeho život a nanebevzetí. Pokud nechceme tento biblický text znásilnit, a vykládáme Písmo Písmem, pak ono dítě-syn nemůže být církev (která je navíc v Písmu představována jako nevěsta), ale Pán Ježíš. Tímto se ovšem celý futuristický výklad Janova Zjevení bortí a ukazuje jako nesprávný.

Protireformační interpretace prorocství

O prázdninách tohoto roku jsme během dovolené navštívili Luteránskou modliteb-

nu z 16. století, která se nachází ve Slavonicích. Tato budova je zajímavá tím, že místnost v prvním patře zdobí nástěnné malby s výjevem ze Zjevení Janova. Tyto malby nám ukazují, jakým způsobem bylo toto proroctví interpretováno luterány v době po reformaci. Na jednom obrázku je vyobrazena šelma z 13. kapitoly Zjevení, na jejíž hlavě se překvapivě nachází trojstupňová papežská tiára (mimoliturgická koruna papeže). Tento obraz ukazuje na skutečnost, že evangeličtí křesťané v 16. století interpretovali texty ze Zjevení Janova jako aktuální pro jejich dobu, jako věci, které se v této době odehrávaly. A z této knihy čerpali povzbuzení pro těžkou dobu protireformace, která v tomto období začínala nabírat na intenzitě. Ve svém výkladu byli daleci futuristického pojetí eschatologie, jak to vidíme v dnešní době. Nevím, zda interpretace šelmy ze Zjevení 13 jako papežství je tou správnou interpretací onoho textu pro dnešní dobu, ale každopádně tyto malby jsou svědectvím o zcela jiném přístupu k výkladu Janova Zjevení.

Existují důkazy o tom, že futuristický výklad Janova Zjevení byl vytvořen protireformačním teologem, jezuitou Francescem Riberou, žijícím ve druhé polovině 16. století. Reformační interpretace šelmy ze Zjevení 13 jakožto papežství (či papežského systému) byl pro katolickou církev nepřijatelný, a proto byly ve futuristickém výkladu všechny tyto nepříjemné události „odloženy“ až do daleké budoucnosti.

V roku reformace bychom se měli zamyslet nad naším chápáním eschatologie a možná ji také alespoň částečně refor-

movat. Kdybychom totiž opustili futuristické klíše a podívali se nezaopatě na to, co se děje dnes v západní církvi, možná bychom odklonili náš zrak od politického vidění eschatologických události a uviděli nastupujícího Antikrista někde jinde, než to bývá dnes běžně vykládáno. Každopádně bychom se neměli nechat odvést od toho hlavního, čemu je Zjevení věnováno, totiž od událostí, které se **odehrávají v církvi** a které se **týkají církve**.

Proč dochází k takovým „úletům“?

Když jsem v mládí chodil na biblické hodiny, jeden bratr nám rád ukazoval grafy týkající se budoucích události. Bylo to poměrně složité, ale současně i zajímavé a do jisté míry vzrušující, takže jsem začal tyto věci studovat. Později jsem zjistil, že existuje tolik různých variant a způsobů výkladů, že není možné najít nějaký jednotný systém, který je vnitřně soudržný a současně neodporuje některým základním, zejména novozákonním principům.

Stále více si kladu otázku, jak je možné, že tento eschatologický systém umožňuje takové „úlety“, jako ten naposledy ze září tohoto roku. Není to zdaleka poprvé, kdy se něco takového událo. Eschatologický systém, kterému pracovně říkám „složitý“ (jinak se odborně jmenuje dispenzační), byl poprvé představen kolem roku 1830. Předtím, ačkoliv byl v určité prvotní podobě formulován jezuitou v 16. století, nebyl všeobecně přijímán a uznáván. Už ve třicátých letech 19. století na základě této nové interpretace věcí budoucích formuloval William Miller ve Spojených státech teorii,

že Pán Ježíš přijde podruhé nejspíše v roce 1843. Později své tvrzení změnil a datum Kristova druhého příchodu posunul na 22. říjen 1844. Vzrušující očekávání desítek tisíc jeho následovníků se samozřejmě nenaplnilo, celé tzv. adventní hnutí se zhroutilo a z krkolomného vysvětlení tohoto omylu v následujících letech vzniklo učení církve adventistů sedmého dne. Takové excesy (úlety) vycházející ze složitého eschatologického přístupu však byly zaznamenány i v dalších obdobích. Pokud tento systém vede opakovaně k takovým omylům a svedení křesťanů, nabízí se legitimní otázka, zda je vůbec správný.

Učení o druhém příchodu není složité

Je však učení o druhém příchodu tak složité? Musíme k pochopení otázek kolem věcí budoucích a druhého příchodu Páně studovat složité grafy? Při pochopení této otázky mi hodně pomohly některé publikace, které vysvětlují učení o věcech budoucích mnohem jednodušším způsobem. Autoři ukazují na skutečnost, že učení Pána Ježíše a apoštolů o druhém příchodu Kristově vůbec není složité. Systém je ve své podstatě jednoduchý, neobsahuje žádné jinotaje a drží se základní osy, kterou se dá shrnout do několika vět:

Především existují pouze dva věky: věk tento a věk budoucí (přicházející) – např. Mt 12,32; Mk 3,29 aj. Mezi současným věkem a věkem budoucím existuje výrazný a nepřekonatelný kvalitativní rozdíl (Lk 20,34–36). Další stěžejní bod učení o věcech budoucích je skutečnost, že předělem mezi věkem tímto a budoucím je

soud a vzkříšení (Mt 13,24–30; Lk 20,35 aj.). K těmto významným událostem dojde při druhém příchodu Kristově. Pavlův text z 1. listu Korintským 15. kapitoly potvrzuje, že Kristův příchod bude spojen se vzkříšením (a proměněním věřících, kteří budou naživu v době jeho příchodu). Tato událost je spojována s koncem tohoto věku (skonáním věku z evangelií – Mt 24,3 aj.) koncem vlády smrti a nastolením nepomíjitelnosti a plného Božího království.

Když to shrneme, všechny texty – jak z evangelií, tak listů – do sebe zapadají a sdělují nám jednu prostou pravdu: Existují pouze dva věky s předělem v podobě soudu a vzkříšení, ke kterému dojde při Kristově druhém příchodu. To je základní konstrukce, ze které musíme vycházet. Všechny další podrobnosti musí zapadat do tohoto jednoduchého schématu.

Problémem složité eschatologie je, že toto jednoduché schéma rozkládá některými detaily, které nejsou náležitě vykládány, a do jednoduché pravdy vyplývající z evangelií a apoštolských listů vnáší zmatek a chaos.

Většina reformátorů a jejich následovníků přijímala právě tento jednoduchý pohled na eschatologii. Je pro nás výzvou, abychom na konci roku, ve kterém jsme si připomínali významné jubileum reformace, se tímto jednoduchým eschatologickým pohledem více zabývali.

Radostné očekávání

Jednoduchá eschatologie také učí, že bude pouze jeden „druhý příchod“ Pána Ježíše, a ne dva či tři, jak je to v oněch složi-

tých schématech. Tento příchod bude osobní a viditelný. Uvidí to všichni lidé (Mt 24,27.30; Zj 1,7). Pán Ježíš přijde fyzicky, jak to řekl veleknězovi: „*Uzříte Syna člověka... přicházet s oblaky nebeskými.*“ (Mt 26,64). Navíc to bude nesmírně slavná událost. Při svém prvním příchodu Pán Ježíš přišel v poníženosti jako dítě. Jeho druhý příchod bude „*na oblacích nebeských s velkou mocí a slávou ... s mohutným zvukem polnice*“ (Mt 24,30–31). A kromě toho si stále musíme připomínat, že jeho příchod bude náhlý a nečekaný, jako blesk z nebe, či jako zloděj v noci (2Pt 3,10 aj.). Všechny výpočty jsou předem odsouzeny k neúspě-

chu, spekulace a různé složité grafy jsou k ničemu.

Musím říct, že pro mne osobně „objevení“ toho jednoduchého pohledu znamenalo obrovské vysvobození. Opustil jsem složitý eschatologický systém, přestal jsem se zabývat různými spekulacemi, zkoumat složité grafy a studovat politickou situaci ve světě, která má údajně určovat časový harmonogram Kristova příchodu. S radostí chci očekávat náhlý a nečekaný příchod Pána Ježíše a chci být připraven – na jeho jeden „druhý příchod“, který bude znamenat předěl věku tohoto a budoucího a nastolení jeho věčného a nepomíjitelného království.

O KŘESŤANSKÉM FUNDAMENTALISMU

Co je to fundamentalismus? Je nebezpečný? A byl Ježíš fundamentalista?

Karel Trnka

V poslední době se na internetu objevují články, které kritizují křesťanský fundamentalismus či pozici „*biblicky věřících křesťanů*“. Právě biblicky věřící křesťané jsou výhradně fundamentalisté, neboť nadřazují zjevení Božího slova nad všechny externí filozofie světa. Pojďme se podívat na onen fundamentalismus a zhodnotíme validitu kritiky jeho oponentů, a to vše s ústřední otázkou v pozadí: Byl Ježíš také fundamentalista?

Co je to fundamentalismus?

V obecném slova smyslu můžeme fundamentalismus definovat jako filozofickou pozici, která přijímá fundamentální

pravdy toho či onoho světonázoru jako základní předpoklad či presupozici.

Křesťanský fundamentalismus předpokládá, že Bible je tím, co o sobě říká, nemusíme k jejímu obsahu nic přidávat ani z něj ubírat. Nebo slovy Pavla:

◆ ***Veškeré Písmo je vdechnuté Bohem a je užitečné k učení, k usvědčování, k napravování, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl takový, jaký má být, důkladně vystrojený ke každému dobrému skutku.*** (2Tm 3,16–17 ČSP)

Jakmile jako Pavel věříme tomu, že veškeré Písmo je **vdechnuté Bohem**, nemůžeme tvrdit nic jiného než to, že každé tvrzení Písma je bezvýhradně pravdivé! A to je

escenci křesťanského fundamentalismu. **Je-li Bible Boží slovo, je fundamentalismus jedinou možnou pozicí věřícího křesťana.**

A pak ani Bibli nelze potvrzovat či vyvracet vnějšími důkazy: To je jako pokládat Boha na jednu misku vah a stvoření, které Bůh učinil svým Slovem, na druhou. Kdepak! Celý kosmos je závislý na Stvořiteli, stejně jako všechna fakta a důkazy, které Bůh učinil svým stvořitelským aktem a člověk je pouze objevuje, nikterak je nevynalézá!

Písmo je dále dostatečné k tomu, aby nám dalo veškeré potřebné poznání o Bohu, jeho záměru, člověku i spasení, jak už lehce vyplývá z předchozích veršů, neboť **Písmo je užitečné k učení.** A tak Pavel píše Timoteovi následující slova:

◆ *Ty však setrvávej v tom, čemu ses naučil a o čem jsi přesvědčen. Víš, od koho ses tomu naučil. Od dětství znáš svatá Pisma, která ti mohou dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše.* (2Tm 3,14–15 ČSP)

Z toho také mimo jiné vyplývá, že křesťan je schopen poznat pravdu. Aby nebyl, když je k tomu pomazán Duchem svatým:

◆ *Ve vás však zůstává pomazání, které jste od něho přijali, a nepotřebujete, aby vás někdo učil; jeho pomazání vás učí všemu a je pravdivé a neklame; jak vás vyučilo, tak zůstávejte v něm.* (1J 2,27)

Nyní se podívejme na následující slova apoštola Petra, když na sklonku života prochází vzpomínkami a přemítá o pravdivosti svého svědectví. Jednoznačně, stejně jako každý fundamentalista, dává

větší důraz na Boží slovo (prorocství) než na vlastní zkušenost s Kristem.

◆ *Vždyt jsme nenásledovali vymyšlené báje, když jsme vás seznámili s mocí a příchodem našeho Pána Ježíše Krista, ale sami jsme se stali očitymi svědky jeho velebnosti. On přijal od Boha Otce čest a slávu, když k němu z velebné slávy zazněl takovýto hlas: ‚Toto je můj milovaný Syn, v němž jsem nalezl zalíbení.‘ A tento hlas, který zazněl z nebe, jsme my slyšeli, když jsme s ním byli na té svaté hoře. A máme ještě pevnější prorocké slovo. Dobře činite, že se ho držíte jako světla, které svítí v temném místě, dokud se nerozbřeskuje den a jitřenka nevzejde ve vašich srdcích.* (2Pt 1,16–19 ČSP)

Křesťanský fundamentalismus tedy zastává pozici, že Bible je bezvýhradně pravdivá, dostatečně srozumitelná pro každého znouzrozeného křesťana a je jediným neomylným zdrojem křesťanské víry. Křesťané nepotřebují Bibli nijak dokazovat (např. vědou či filozofií), paradoxně je to věda či filozofie, která vychází z dalších předpokladů (induktivní princip, epistemologie), jež mohou být snadno vysvětleny v biblickém světtonázoru, nikterak však například v ateistické materialistické filozofii.

Co fundamentalismus není

Následující text pochází z článku Davida Nováka, kazatele a člena rady Církve bratrské *O fundamentalismu a Božím slovu:*

Fundamentalismus je v mé představě úsilí zaměnit vlastní, osobní náboženský prožitek za normu pro druhého.

To je velmi zhoubné, proto je takovému úsilí třeba čelit všude a pořád.

Všimněte si následující tvrzení: „*Fundamentalismus je v mé představě úsilí zaměnit vlastní, osobní náboženský prožitek za normu pro druhého.*“ Upřímně, mě nezajímá, co je fundamentalismus v představě pana Nováka, neboť subjektivní relativistické ideje jsou bezvýznamné stejně jako neviditelné létající špagetové monstrum; zajímá mne, co pan Novák říká, že fundamentalismus je. S tím lze totiž vést argumentaci, neboť existují objektivní definice. Nelze vyvracet relativistické ideje a subjektivní imaginace, protože mají „vlastní“ nezávislou existenci a definici uvnitř mysli každého člověka, zůstávají uzavřené v této mysli (nejdou do konfrontace s objektivní realitou) a dožadují se interpretace v rámci této jedné mysli.

Pro příklad si vezměme dvě tvrzení. První praví: „*Fundamentalismus je v mé představě nebezpečný.*“ A druhé pak říká: „*Fundamentalismus je nebezpečný.*“ Problém prvního tvrzení je v tom, že se dožaduje interpretace v prostředí dané mysli a zůstává odtrženo od objektivní reality. Neboť je vskutku pravda, že v mysli daného jedince je fundamentalismus nebezpečný. To nám ale nic neříká o tom, zda je fundamentalismus nebezpečný vně této mysli – v objektivní realitě (doopravdy), o níž hovoří druhé tvrzení, které lze argumentačně potvrdit nebo vyvrátit.

První tvrzení, které je vlastní relativistickému postmodernismu, dále útočí na naši schopnost poznávat pravdu a uzavírá nás do nás samotných. Svět se pak stává

souhrnem subjektivních prožitků, které mají vlastní existenci uvnitř naší mysli a které ve skutečnosti nelze zpochybnit, neboť tento pohled na svět značně omezuje naši schopnost poznat pravdu.

Bůh nám však dal rozum, abychom byli schopni poznat pravdu, a proto je použití výrazu „*osobní náboženský prožitek*“ velmi zavádějící (a klamavé) a znovu i do jiné míry napadá naši schopnost poznávat pravdu. Pan Novák zde v žádném případě neargumentuje jako křesťan, ale jako někdo, kdo je přinejmenším ovlivněn světskou rozporuplnou postmoderní filozofií.

Dále jde o falešný argument, neboť fundamentalisté nevnucují svůj „*náboženský prožitek*“ jako objektivní a absolutní pravdu jiným lidem, stejně jako děti na základní škole nevnucují svůj „*subjektivní pocit*“ o tom, že jedna plus jedna jsou dvě, nýbrž říkají pouze to, co text praví. A jsou ochotní být i opraveni (jde-li o skutečné biblické fundamentalisty), pokud udělali někde chybu (ostatně jako jsou i děti ve škole, když počítají příklad na tabuli).

Je zásadní rozdíl mezi fanatismem, který je iracionální, a fundamentalismem, jenž je racionální. Opravdoví fundamentalisté jsou ochotni vést diskuze a debaty, zatímco fanatici mohou z vesmíru pozorovat kulatou Zemi, a přesto budou stále opakovat, že je plochá. Fundamentalisté si rovněž uvědomují nedostatečnost svého rozumu pro to, aby mohli poznat všechno, ale jeho dostatečnost k poznání pravdy. Zde je zásadní rozdíl, který kritici fundamentalismu leckdy záměrně opomíjejí.

Je potřeba bojovat proti fundamentalismu?

Pan Novák nás vybízí, poté, co nám sdělil, jaké jsou jeho subjektivní představy o fundamentalismu, k boji proti takovému jednání. Nejprve se dozvídáme, že v myslí pana Nováka jsou fundamentalisté lidé, kteří zaměňují svůj osobní náboženský prožitek (což může být i studium Bible) za normu pro druhého; dále nám říká, že bychom proti takovému zhoubnému jednání měli vystupovat.

K tomu lze jen úsměvně dodat: Proč si pan Novák myslí, že zrovna jeho „*subjektivní prožitek*“ v podobě názoru na fundamentalismus má být normou pro naše chování (vystupování proti takovému jednání)? Každá filozofie, která příliš relativizuje poznání pravdy, naprosto selhává v okamžiku, kdy po nás něco vyžaduje, což je i případ pana Nováka. Dále píše:

Takový člověk totiž tím, co poznal a co mu bylo třeba opravdu z milosti Boží darováno, začne přikazovat těm druhým, po jaké cestě mají jít k Pánu Bohu. Tím se nad nimi zmocňuje vlády. Bývá to provázeno falešnou představou, že pravdu má ten, kdo jí hlásá. Ne! Když hlásáme pravdu, vždycky ji hlásáme nedokonale. A nadto pravda není názor, nýbrž bytost. Vždyť Kristus říká, já jsem pravda' (J 14,6). A Kristus přece nikdy nemůže být vlastnictvím člověka. Apoštol Pavel říká, že poznáváme jen zčásti. Proto nikdy nejsme pány Božího slova. *J. Heller* hovořil o tom, že nikdo není pánem Božího slova, a tedy že nikdo nemá koneč-

ný výklad. Stejně tak nelze nikoho tlačit k jedné správné zkušenosti s Bohem. Omyl fundamentalistů je v tom, když si myslí, že mají jak správný výklad, tak zaškatulkovatelnou zkušenost.

Problém je stále v tom, že světónázor pana Nováka (a pana Hellera) operuje jen s kolekcí subjektivních prožitků (názorů), které doopravdy nelze konfrontovat, neboť pravda je v jejich filozofii příliš vzdálená a nedostupná.

Když evangelista cituje Boží slovo, které je nanejvýš srozumitelné, je snad vinen tím, že někomu vnucuje svůj náboženský prožitek? To by bylo směšné a absurdní!

I fundamentalisté jsou si vědomi, že nemohou poznat všechno (jde-li o fundamentalisty a ne fanatiky), ale mohou poznat pravdu. Souhlasíme, že pravda není názor (ani subjektivní prožitek), ale vychází z Boha. A souhlasíme rovněž, že pravdu nelze vlastnit, což je ostatně nesmysl. Pravdu lze ovšem poznat! A jak sám pan Novák poznamenal, pravda je bytost, musíme se tedy i my ptát, zda zná tuto bytost? Je si tím jist, že ji zná? A pokud ji zná, nemůže snad také poznat, když někdo jiný říká věci a jedná tak, jako by tuto pravdu neznal?

Srozumitelnost Božího Slova

Ve Starém zákoně řekl Bůh Mojžíšovi:

- ◆ *Tento přikaz, který ti dnes udílím, není pro tebe ani nepochopitelný, ani vzdálený. Není v nebi, abys musel říkat: „Kdo nám vystoupí na nebe, vezme jej pro nás a ohlásí nám jej, abychom ho plnili?“ Ani za mořem není, abys musel říkat: „Kdo se nám přeplaví přes moře,*

vezme jej pro nás a ohlásí nám jej, abychom ho plnili?“ Vždyť to slovo je ti velmi blízko, ve tvých ústech a ve tvém srdci, abys je dodržoval. (Dt 30,11–14)

Boží slovo předané Mojžíšovi bylo více než srozumitelné. Bůh Izraelcům nepředal něco, čemu by nemohli porozumět. Jestliže tedy někdo Boží slovo relativizoval nebo překrucoval, nebylo to proto, že by jej nemohl pochopit (samozřejmě za předpokladu, že nebyl mentálně postižený), ale důvod byl zcela jistě jiný: Hřích!

1. Hřích překrucuje pravdu

V Římanům 1 je psáno, že člověk **v nepravosti potlačuje pravdu** (Ř 1,18). Petr píše ve svém druhém listu (2Pt 3,16), že neucení a neupevnění lidé **překrucují Pavlovy listy, jako i ostatní Písma, ke své vlastní záhubě!** Bůh posílá mocné působení bludu na lidi, kteří **nepřijali lásku k pravdě** (2Te 2,10).

2. Hříšný člověk ze svých vlastních sil nemůže poznat pravdu

Lidé nepřicházejí ke světlu, protože si více zamílovali tmu (J 3,19). Následující Ježíšova slova znějí zvláště tvrdě:

- ◆ *Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá. **On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není.** Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži. **Já mluvím pravdu, a proto mi nevěříte.** Kdo z vás mě usvědčí z hříchu? Mluvím-li pravdu, proč mi nevěříte? Kdo je z Boha, slyší Boží řeč. Vy proto neslyšíte, že z Boha nejste. (J 8,44–47)*

Kdo je z Boha, slyší Boží slova – to jsou slova Pána Ježíše. Nevěřící Židé (a nevěřící

obecně) jsou pak přirovnáni k dětem ďábla a je jim řečeno, že důvod, proč nevěří, je ten, že Ježíš hovoří pravdu. Tu přirozený člověk nenávidí! A důvod, proč neslyší, je ten, že nejsou z Boha! Je totiž vskutku pravda, že „přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem“ (1K 2,14). Přirozený, doslova duševní (tj. neznovuzrozený) člověk zkrátka nemůže přijmout duchovní pravdy; nejprve musí přijít neodolatelná svrchovaná práce Ducha svatého a teprve pak může poznat pravdu!

Naše hříšná přirozenost (a teď nebudeme hovořit příliš filozoficky a oddělovat ji od nás jako něco abstraktního, poněvadž hříšná přirozenost je zkrátka termín, který odkazuje na fakt, že jsme jako padlá stvoření v nepřátelství vůči svatému Bohu: a to v každém aspektu našeho bytí včetně naší vůle) nás vede k tomu, že překrucujeme pravdu Božího Slova!

3. Přirozený člověk nenávidí pravého Boha

Přirozený člověk zkrátka nechce biblického svrchovaného a svatého Boha.

- ◆ *Nikdo není spravedlivý, není ani jeden, nikdo není rozumný, **není, kdo by hledal Boha;** všichni se odchýlili, všichni propadli zvrácenosti, není, kdo by činil dobro, není ani jeden. Hrob otevřený je jejich hrdlo, svým jazykem mluví jen lest, hadí jed skrývají ve rtech, jejich ústa jsou samá kletba a hořkost, jejich nohy spěchají prolévat krev, zhouba a bída je na jejich cestách; nepoznali cestu poko-*

*je a úctu před Bohem nemají.
(Ř 3,10–18)*

Tyto verše mluví samy za sebe.

- ◆ *Myšlení těla je totiž v nepřátelství vůči Bohu, neboť se nepodřizuje Božímu zákonu, ba ani nemůže. Ti, kteří jsou v těle, se Bohu líbit nemohou. (Ř 8,7–8 ČSP)*

Je zde evidentní nepřátelství mezi svatým Bohem a tělesným člověkem. Ti jsou v nepřátelství, protože nejsou schopni podřídit se Božímu slovu (zákonu). Stejně tak jako neobrácený Izrael, který miloval své falešné proroky, ale o Svatém Izraele nechtěl ani slyšet! Vkrádají se slova proroka Izajáše:

- ◆ *Říkají vidoucím: Nehledte, a prorokům: Neprorokujte nám správné věci, říkejte nám hladká slova, prorokujte klamy. Ustupte z cesty, uhněte ze stezky, přestaňte nám mluvit o Svatém Izraele! (Iz 30,10–11 ČSP)*

Přirozený člověk nenávidí pravého Boha a vytváří bohy podle svého vlastního obrazu, kteří budou dělat přesně to, co on chce; to ostatně udělali i Izraelité krátce poté, co opustili Egypt a viděli nesčetné množství zázraků. Což ovšem zvrácené mysli padlého člověka nikdy nestačí! V knize Exodus čteme:

- ◆ *Když lid viděl, že Mojžiš dlouho nesestupuje z hory, shromáždil se k Áronovi a naléhali na něho: „Vstaň a udělej nám boha, který by šel před námi.“ (Ex 32,1)*

4. Hřích relativizuje Boží slovo

Jedním ze způsobů překrucování Božího slova je jeho relativizování. Jde o cílenou snahu podvrátit srozumitelnost a autoritu Božího slova. První, kdo zavedl tento jemný a klamavý způsob, byl had (ďábel) v za-

hradě Eden. Připomeňme si jeho jedovatá slova:

- ◆ *Nejzchytralejší ze vši polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „**Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?**“ (Gn 3,1)*

Všimněte si, že had vychytrale a podle útočí na srozumitelnost a autoritu Božího slova, čímž úspěšně zasazuje semínko pochybností (nevíru) do mysli nevinné Evy.

Liberálové dělají to samé. Vždy odvádějí pozornost od dostatečného a srozumitelného Božího slova k osobnímu prožitku jedince. Slycháme stále o tom, že nemůžeme jistě poznat, co daný text znamená, a proto bychom měli pokorně akceptovat i jiné perspektivy. Jde však o jemná a kluzká slova hadího jazyka, která vkládají pochybnosti do mysli věřících křesťanů.

Bible není nesrozumitelná sama o sobě. Je nesrozumitelná pro hříšného člověka, který rád v nepravosti překrucuje pravdu ke své vlastní záhubě. Je tedy, do jisté míry, nesrozumitelná pro neznovuzrozeného člověka. Nikoliv pro znovuzrozeného! Je to totiž Bůh, kdo otevírá Písma (Lk 24,32). A je-li to tak, že Bůh otevírá Písma a že křesťané mají dáno pomazání, které je všemu vyučuje (1J 2,27), musíme trvat na tom, že Bible je pro znovuzrozeného křesťana srozumitelnou knihou. Odmítáme tedy tvrzení, že jde o náš náboženský prožitek, když argumentujeme Písmem. Jde o kázání pravdy, které je plně autoritativní a zcela srozumitelné, a nejen to! Zavazuje k odpovědnosti všechny lidi, ať si pravdu překrucují, nebo ne! Stejně k tomu přistupoval i náš Pán Ježíš.

Ježíš jako fundamentalista

V této souvislosti se jistě vybaví situace, kdy byl Ježíš pokoušen na poušti (Mt 4,1–11). Ježíš vytrvale odpovídá slovy: „Je psáno!“ Všimněte si smělosti, se kterou Ježíš citoval Písmo a jednal podle Písma, jako by bylo zcela srozumitelné a autoritativní. Je to ďábel, kdo útočí na víru a poslání našeho Pána, a je to náš Pán, kdo se smělostí a autoritou cituje Písma!

Takoví bychom měli být i my, když na nás útočí svět a pochybnosti. Budete věřit svým pocitům nebo zaslíbením Božího slova? Znovu si připomeňme, jak se k tomu postavil apoštol Petr na sklonku života:

◆ *A máme ještě pevnější prorocké slovo. Dobře činíte, že se ho držíte jako světla, které svítí v temném místě, dokud se nerozbrěskne den a jitřenka nevzejde ve vašich srdcích. (2Pt 1,19 ČSP)*

Vraťme se však zpět k Pánu Ježíši. Kudy chodil, tudy vyučoval s autoritou a napravoval mnohé v otázkách teologie. Byl natolik přesvědčivý, že o něm mnozí říkali, že hovoří jako někdo, kdo má moc. Jen se podívejte:

◆ *Když Ježíš dokončil tato slova, zástupy zhasly nad jeho učením; neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako jejich zákoníci. (Mt 7,28–29)*

Když byl tážán zákoníkem na otázku věčného života – co myslíte, že mu odpovéděl? Citoval Písmo? Udělal mnohem víc! Dokonce se ptá tazatele, co čte v Zákoně – a tím nám přidává další argument k tomu, že Písmo je zcela srozumitelné.

◆ *Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl*

podíl na věčném životě?“ Ježíš mu odpovéděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ (Lk 10,25–26)

Když Pán Ježíš pokládá Písmo za srozumitelné, neměli bychom i my? Neměli bychom rázně odmítnout útoky na křesťanský fundamentalismus?

Pán Ježíš nikdy nehledal kompromisy, aby se zalíbil lidem a získal jich mnoho, ale vždy vyučoval pravdu; a často i učení pro přirozeného člověka nestravitelné. Vybavují se verše z 6. kapitoly Jana, které hovoří o vyvolení.

◆ *A řekl: „Proto jsem vám pravil, že nikdo ke mně nemůže přijít, není-li mu to dáno od Otce.“ Od té chvíle ho mnoho jeho učedníků opustilo a už s ním nechodili. (J 6,65–66)*

Jak moc se reakce těchto posluchačů podobá lidem, kteří odmítají učení o vyvolení? To ale Ježíše nezastavilo v tom, aby si nechal „svůj náboženský prožitek“ pro sebe – kdepak! Hovořil o vyvolení, ale i třeba o peklu se smělostí a plnou vážností. A citoval Písmo jako autoritativní Boží slovo, a proto bychom tak měli činit i my, jsme-li skutečně následovatelé Ježíše Krista!

Pán Ježíš se spoléhá na Boží slovo, cituje jej s plnou smělostí a autoritou a chová se jako skutečný fundamentalista. Proto bychom si z něj měli vzít příklad a odmítnout rétoriku liberálních křesťanů, která nevede k hlubšímu poznání Boha, ale ke kompromisům a útočí i na víru člověka. Chytněme se tedy pevně Slova života a napodobujme našeho Pána Ježíše, který řekl:

◆ *Nebe a země pominou, ale má slova nepominou. (Mt 24,35)*

PRAVDA A MODLÁŘSTVÍ: JÁ MODLY NEUCTÍVÁM

David B. Garner

Jakožto věřící v jediného pravého Boha víme, že modloslužba je špatná. Víme, že Bůh ji nenávidí. Víme, že první dvě přikázání Desatera výslovně vyžadují výlučné uctívání jediného pravého Boha. Dokonce víme, že modlářství není jen uctívání nějakého falešného boha, může jím být i uctívání toho pravého Boha, ale podle vlastních metod. Někteří z nás si prozíravě spojili první dvě přikázání s desátým, a tak víme, že i žádostivost je formou modloslužby.

Víme, že modloslužba neznámá jen sklánět se před dřevěnými či kamennými výtvy, které představují bohy stvořené k našemu obrazu nebo hůř, jsou obrazy Boha, který stvořil nás. My víme, že modlářství je záležitostí srdce. Někteří z nás třeba i citují naši teologickou modlu, Jana Kalvína, který vystihuje pravé jádro problému: „Srdce je továrnou na modly.“

Modloslužba je zlo. To víme. Správně se o ní vyjadřujeme a věříme ve správné definice. Vědomě, záměrně, ba i vášnivě modloslužbu odmítáme. Pojďme se nad ní zamyslet, když se jí umíme tak šikovně vyhýbat. Nepřipadáme si celkem úspěšní ve věci vyhýbání se modlářství? Ačkoli věříme Kalvínově trefné poznámce, vnímáme modloslužbu jako problém někoho jiného. To znamená, že celý zbytek lidstva si vytváří modly. My jakožto lidé, kteří mají bázeň před Bohem, jsme... no, jsme na tom prostě lépe. Kdy naposledy vás někdo přistihl, jak se klaníte Baalovi, anebo dokonce mamonu?

Poté, co Jan ve své první epistoletě oslavuje křesťanskou lásku a pravdu, by se nám jeho závěrečná slova mohla zdát trochu odtažitá, ne-li přímo zvláštní. „Děti, varujte se modlářství“ (1J 5,21). Proč by učedník, kterého Ježíš miloval, uzavíral svou epistoletu takovou nevybíravou výzvou? Trochu neobratně, mohli bychom si myslet. Copak Jan neví, že problém s modlami máme už dávno za sebou? Možná ale Jan rozpoznává něco, co my nevidíme. Možná že Duch Boží o našich srdcích ví něco, co se my sami snažíme omluvit. Možná je naše zranitelnost ve vztahu k modlám daleko větší, než si uvědomujeme. Možná že modlářství není hříchem někoho jiného. Možná že je to opravdu náš problém. Možná je můj. Možná že to není jen možné.

Apoštol Pavel stejně jako jeho druh ve zbrani Jan míří do našich srdcí s čistým evangeliem a s přesností střelce páli přímo do vaší a do mé modloslužby. Nad Pavlovými slovy bychom se měli červenat. Doufám, že nás povedou do pokání.

Správně!

V 1Tm 6,3–10 se Pavel snaží povzbudit Timotea k věrnosti ve službě. Jeho povzbuzování obsahuje jak odkaz na pravé učení (1Tm 3,15), tak i varování před jejím falešným, byť lákavým protějškem (1,3–7). Při všem tom ujišťování a napomínání v sobě Pavlovo nabádání nese péči o Timoteovu mysl (4,6), srdce (1,19), o jeho život (4,8), a dokonce i o jeho fyzické zdraví (5,23).

V tom všem Pavel opakovaně volá po světle evangelia, které má jasně zářit v *nitru* Timotea samého, aby pak mohlo stejně jasně zářit *od* Timotea k druhým. „Dávej pozor na své jednání i na své učení. Buď v tom vytrvalý. Tak posloužíš ke spasení nejen sobě, ale i svým posluchačům“ (4,16). Úspěch jeho služby závisí na životě jeho učení a na učení jeho života. Ne náhodou Pavel Timotea varuje před falešným učením a falešnými učiteli ve chvíli, kdy ho zároveň nabádá, aby byl „dobrým služebníkem Krista Ježíše“ (4,6).

Timotea? Ano, Timotea. Zamyslete se nad tím třeba jen na zlomek sekundy! Pavlova naléhavá varování ohledně náchylnosti k modlářství směřují k tomuto mladému služebníkovvi, který je jako Pavlův jediný syn ve víře (2Tm 1,2; 2,1) očitým svědkem víry a věrnosti apoštola Pavla (2Tm 3,10–11)! Timoteovo výsadní postavení nijak neotupuje Pavlův smysl pro naléhavost. Jak se nám Pavel i Jan snaží ukázat, otázka zranitelnosti se týká dokonce i těch nejbezpečnějších, dokonce i těch nejtěsněji spjatých s apoštolskou zvěstí a apoštoly samotnými.

Tento realismus by nás měl nakopnout a vyhodit ze třmenů jakéhokoliv pocitu sebestjoty, že bychom snad mohli být schopni uniknout těm chmatavým a svíravým chapadlům modloslužby. Liknavé lidské srdce velice snadno podlehne zrádné podmanivosti falešného učení a falešných učitelů. *My všichni* jsme zranitelní! *My všichni* jsme *vinni*.

Jak se to děje a proč je tomu tak, nás bude zajímat v dalších třech článcích, v ni-

chž se budeme zabývat oblastmi, ve kterých jsme skutečně zranitelní, jedná-li se o falešné učení a modlářství, a to vše s cílem dospět k věrnému správcovství. Ó, kéž bychom tak uslyšeli hlas svého Pána, jak prohlásí: „Správně, služebníku dobrý a věrný“ (Mt 25,23a).

Falešné učení, modloslužba a nespokojenost

Abychom mohli začít uvažovat o modloslužbě, přesuneme se k Pavlovým závěrečným slovům první z jeho dvou epištol Timoteovi. V tomto oddíle apoštol spřádá falešné učení, modloslužbu a nespokojenost do jednoho nedělitelného celku, který nám poskytuje určité *zjevení*. Tato jemná a přitom světle vrhající propojenost zaručeně upoutá naši pozornost, jelikož nám pomůže při konfrontaci modlářských zaslepení a poblouznění našeho vlastního srdce.

◆ *Jestliže někdo učí něco jiného a nedrží se zdravých slov našeho Pána Ježíše Krista a učení pravé zbožnosti, je nadutý, ničemu nerozumí a jen si libuje ve sporech a slovních potyčkách. Z toho vzniká závist, svár, urážky, podezřívání, ustavičné hádky lidí, kteří mají zvrácenou mysl a jsou zbaveni pravdy, a zbožnost pokládají za prostředek k obohacení. Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tužeb, které strhují lidi do zkázy a záhuby. Kořenem*

všeho toho zla je láska k penězům. Z touhy po nich někteří lidé zbloudili z cesty víry a způsobili si mnoho trápení. (1Tm 6,3–10)

Přípravme cestu

Některé písničky se nám v hlavě přehrávají pořád dokola a mohou způsobit, že nám až téměř rozptylují pozornost. Pro mě je takovou písničkou „Little Bunny Foo Foo“ („Králíček Rozmazlíček“ – pozn. překlad.). Stačí si to jednou poslechnout a bude mi to v hlavě znít celý den. Možná i dva. Psychologové tomu říkají syndrom „ušních červů“.

Některá teologická témata nám v hlavě neznějí tak často, jak by měla. Podle prostoru, který jim je věnován v Písmu, by se témata z 1. Timoteovi 6 měla v našich hla-

vách i srdcích přehrávat denně nesčetněkrát. Spíš než aby rozptylovaly naši pozornost, by nás tyto Bohem dané texty měly hnát znovu a znovu přímo k němu.

Výlučná očekávání výlučného Boha nás volají k výlučné víře a k upřímnému pokání tam, kde tato nerozpolcená víra chybí. Jeho milost štědrě umožňuje takovou víru a pokání. Právě proto:

1. Musíme nazývat evangelium tím, čím je – Boží pravdou.
2. Musíme nazývat teologický omyl tím, čím je – vzpourou a nevírou.
3. Musíme nazývat nespokojenost tím, čím je – modloslužbou.

Alliance of Confessing Evangelicals

www.PlaceForTruth.org

Přeložila Kateřina Holzer.

NA POKRAČOVÁNÍ – PASTOR? EXISTUJE VŮBEC?

ZKAŽENÝ SYSTÉM (3)

David Gay

Další krok: Monarchický episkopát

Jakmile byl tento vynález otců vnucen církvím, nabíral rychlost jako valící se sněhová koule. Valil se dál a dál, a nemilosrdně. Vezměte si Cypriána z Kartága (asi 200–258), rozeného vůdce, který toho má hodně na svědomí. Opravdu hodně. Velmi silný obhájce nově zavedeného episkopálního systému; o absolutní nadřazenosti biskupů a jejich nadvládě nad církví toho řekl mnoho. A rozhodně o tom jen nemluvil! Ignác chápal biskupa jako centrum jednoty a Irenej ho považoval za pokladnici apoštolské pravdy, ale Cyprián ho viděl jako panovníka, „absolutního místopředsedu Kris-

ta“, který uplatňováním své autokratické nezávislosti zajišťuje jednotu v pravdě v celé katolické církvi. A to není vše. Neposlušnost biskupovi je hříš. A co je ještě horší, být bez biskupa je jako být bez Krista. Biskup je podle Cypriána „nepostradatelným kanálem milosti shůry“.

Reformovaní stále ještě rádi souhlasí s Cypriánem: „Nemá Boha za Otce, kdo nemá církev za svou matku.“ Čtenáři, nenech se oklamat. Opakuji, nenech se oklamat! V tvrzení, že mimo církev neexistuje spasení, se Cyprián vymezil proti novaciánům. Tvrdil, že pokud lidé nejsou v církvi s „řádnými biskupy“, nikdy nedojdou spa-

sení. Poslušnost právoplatnému episkopátu, podvolení se katolické církvi, je ke spasení nezbytné.

Jaký omyl. Otfresný. Za Cypriána bylo ospravedlnění vírou v osobu, zásluhy a dílo Krista (novozákonní pohled) vyměněno za víru v biskupa. Poslušnost Pánu Kristu byla vyměněna za poslušnost Pánu biskupovi. Až tak daleko to došlo – teoreticky a pro miliony i prakticky. Proto říkám, že je to strašlivý omyl. Člověk může být v otcí zavedené biskupské církvi a být neznovuzrozený. Člověk může být proklet otcí zavedenou biskupskou církvi a být spasený.

Zpět k Písmu! *Kristus* je jediný základ (1K 3,11; Ef 2,20) a *on* je ta veliká a jediná nezbytnost ke spasení (Sk 4,12). *Kristus* je „ta cesta, pravda i život“, jediná cesta, jak přijít k Bohu Otci (J 14,6). *Kristus* je všechno (Ko 3,11). Opakuji, *Kristus!* *Kristus*, ne církev! *Kristus*, ne biskup! *Kristus!* *Kristus*, nic a nikdo, jen *Kristus!* Cyril Eastwood napsal: „Základní a jedinou obavou není to, aby křesťané nebyli připraveni o výsady, postavení, moc a práva, neboť to jsou pozemské záležitosti, ale aby nebyli připraveni o Krista.“ Přesně tak!

Cyprián postavil tento nový (a zlověstný) výklad na starozákonním příkázání Izraelcům, aby prokazovali řádnou úctu starším (Lv 19,32). Cyprián si to však vložil tak, že lidé musí povstat, když biskup vejde do místnosti. Biskup zase stoupá o příčku výš! Také vyučoval, že biskup má moc nad zvolením jiného biskupa, jehož vysvěcení musí proběhnout „tím správným“ způsobem – „řádnoú oslavou“ vyžadující přítomnost všech okolních biskupů.

Jinak nemůže být řeč o apoštolské posloupnosti, o vysvěcení a konečně ani o spasení. Biskupové však mohou svěřit jen ve své oblasti. Žádnému biskupovi nebude dovoleno tlačit se do oblasti jiného! Takovými ciráty byli episkopální církevní otcové schopni „chránit“ sbory – eufemismus pro „udržet si kontrolu nad sférou svého vlivu“, „řídít své syndikáty, kartely nebo mafii“. Pod sluncem není nic nového (Kaz 1,9)! Pokud někdo něco namítá proti tomu, že používám takové výrazy, dovoluji si navrhnout, aby nahlédl do kánonu třeba Nicejského koncilu.

Takovými prostředky zajistila vládnoucí elita povyšování těch „správných“ lidí. Je jedním z nás? Je „spolehlivý“? Kde jsme tohle už slyšeli? Střežení této hierarchie bylo odměněno patolizalstvím. O velkých mužích se mluvilo velikášsky. Například Fileáš (asi 307) pěl vrcholné ódy, když mluvil o „našich svatých otcích“, „o našem velkém biskupovi a otcí [Petru Alexandrijském], na kterém jsme všichni závislí“, o „představeném otcí“ – uť!

Myšlenka hierarchie – biskup nad staršími nad diákoný – byla dále upevňována povyšováním lidí z postavení diákonů přes presbytery k biskupovi. Kornélius Římský (251–253) byl prvním takovým. Během dalších staletí se tento systém kariérmího postupu v nově zavedených úřadech stal téměř standardním. A někdy to bylo pěkně ostré. Například Ambrož rychle prošel nižšími hodnostmi a v roce 374 se stal milánským biskupem, i když v té době nebyl pokřtěn. Rychlost jeho postupu z nuly na biskupa bere dech.

Církev jako místní sbor

Zimní konference 2018

Konference Zápasu o duši a Poutníkovy četby

1. Co je to novozákonní církev (Jan Suchý)
2. Úloha církve ve světě (Pavel Steiger)
3. Biblické vedení církve (Aleš Novotný)
4. Co to znamená být součástí církve (Daniel Adamovský)
5. Založení nového sboru (Jaroslav Kernal)
6. Panelová diskuze, otázky a odpovědi

3. února 2018

**Aula Univerzitního kampusu Bohunice
(Kamenice 5, Brno)**

Registrace: 8³⁰–9¹⁵, zahájení: 9³⁰, závěr 17³⁰.

CO JE TO NOVOZÁKONNÍ CÍRKEV

Jan Suchý

Na konferenci v roce 2015 jsme položili základ, ke kterému se obracíme jako k naší autoritě. Sledovali jsme jak Boží slovo, Bible, je zdrojem poznávání a následování Boha, ke kterému neustále odkazoval Ježíš Kristus i jeho apoštolové. Sola Scriptura, Jedině Písmo, je tedy pro nás tím zdrojem, ve kterém musíme hledat odpověď na otázku: Co je to novozákonní církev?

Jedině tak se vyhneme špatným odpovědím, kterých lidé už vymysleli bezpočet a které potom zruinovali jejich cestu následování Krista. Jedině tak se vyhneme budování lidských impérií, která se falešně nazývají církví.

Potřebujeme vrhnout jasné světlo na Boží definici církve. Jen ta se může stát solidním základem, který přinese zdraví křesťanům a našim sborům a ve výsledku slávu Bohu Otci skrze Ježíše Krista, který jedná Duchem svatým ve své církvi.

VÝLUČNOST KRISTA VE VZTAHU K PÍSMU

Pavel Steiger

Abychom dobře pochopili úlohu církve ve světě, musíme porozumět Boží pohnutce, proč Bůh stvořil církev. Ukážeme si, že církev byla předpovězena starozákonními proroky, za tím účelem, aby vyprávěla o Božích chvályhodných činech. V krátkosti se zmíníme, že církev je duchovní potomstvo Abrahama, Izáka, Jákoba a Judy.

Na textu Koloským 3,1–11 si ukážeme tu nejpodstatnější úlohu církve, tj. že církev miluje Krista, a proto se s radostí podřizuje jeho příkázáním.

Bez lásky ke Kristu, není možné, aby církev mohla vyprávět duchovní poušti světa o Božích chvályhodných činech, z nichž ten nejvyšší je Kristovo osvobození hříšníků z ďáblova vězení.

Zmíníme se, že další důležitá úloha církve je křtít ty, kteří se znovu narodili z Ducha, bez ustání je vzdělávat v Písmu a vést v poslušnosti evangelia.

V závěru se si krátce zdůrazníme, jak je důležité, aby se církev stranila liberálnímu křesťanství.

BIBLICKÉ VEDENÍ CÍRKVE

Aleš Novotný

Jeden z klíčových faktorů, který ovlivňuje to, zda církev (místní sbor) žije k Boží slávě, je její vedení. Tedy kdo a jakým způsobem ji vede. Písmo je v této otázce

velmi jasné a ukazuje nám, kdo může vést církev, jak ji má sytit a pečovat o ni, aby stále rostla ve svatosti a byla náležitě připravena na setkání se svým Pánem, Ježíšem Kristem, který za ni zaplatil svou vlastní krví.

Napříč kázáním uvidíme, že vedení církve je důležitým tématem nejen pro starší, ale i pro všechny ostatní členy církve, kteří tak mohou lépe porozumět tomu, co by měli očekávat od svých starších, pastýřů.

CO TO ZNAMENÁ BÝT SOUČÁSTÍ CÍRKVE

Daniel Adamovský

Písmo volá každého křesťana, aby se zapojil do místní církve a byl její součástí. Co to ovšem prakticky znamená? Jaké závazky vznikají pro křesťana, pro místní církev a její starší? Budeme společně studovat vzájemnou vazbu příslušníka církve a místní církve. Chceme se dozvědět, proč je pro křesťana důležité nebýt mimo církev, jak sám může být přínosem církvi a čím mu církev pomáhá. Zjistíme i jak řešit konflikty, zklamaná očekávání a zranění, která vznikají ve společenství obrácených hříšníků.

ZALOŽENÍ NOVÉHO SBORU

Jaroslav Kernal

◆ *V každé té církvi ustanovili starší a v modlitbách a postech svěřili učedníky Pánu, v kterého uvěřili. (Sk 14,23)*

Pán Ježíš Kristus je úhelným kamenem, na němž je postavena stavba církve. Její základ tvoří apoštolové a proroci a stavba církve roste ve vzájemné závislosti Božím růstem. Boží slovo nám předkládá jednoduché evangelium a jednoduchý popis církve i jejího fungování. Ale v průběhu historie bylo jak evangelium, tak církev zatemněny a naředěny mnoha lidskými naukami. Reformace v 16. století osvobodila evangelium z pout obřadnosti a slovně vyhlásila také návrat ke kořenům biblické církve. Důsledně však učení o církvi nebylo nikdy uvedené do praxe. Proto musíme jít zpátky do Božího slova, abychom viděli prostou nádheru Kristovy církve, která je spojená s prostou zprávou evangelia.

Uděláme rychlou sondu do Skutků apoštolských a ukážeme si, jak vznikaly církve v době apoštolů a následně se podíváme na jeden opomíjený manželský pár, jemuž jsou zavázány vděčností všechny církve z pohanů – na Priscilu a Akvilu. Nakonec to uzavřeme několika aplikacemi vztahenými do současné situace v naší zemi.

Přihlášení

Přihlašujte se na www.reformace.cz, mailem na adresu zapasodusi@gmail.com nebo poštou na adresu redakce Zápasu o duši.

Do přihlášky uveďte jméno a příjmení, kontaktní údaje a sbor, který navštěvujete.

Stravování

Obědy je možné zakoupit v obchodním centru (které je lávkou spojeno s univerzitním kampusem), kde se nachází menza a řada restaurací.

Program pro děti

V průběhu kázání bude zajištěn program pro děti od 5 do 11 let.

Cena

Konference je **bezplatná**. Na pokrytí nákladů bude v jejím průběhu provedena sbírka.

Doprava

Trolejbus č. 25 (z Mendlova náměstí) a autobus č. 60 (ze zastávky Křídlovická),
zastávka Univerzitní kampus.

Parkování

Parkování je možné na venkovním parkovišti vedle obchodního centra.

Co je zdravá církev

Mark Dever

Na konferenci bude představena výše uvedená kniha, kterou (pouze) **přihlášení účastníci** konference obdrží zdarma (jeden výtisk na rodinu).

Redakce časopisu Zápas o duši
Reformace.cz, Hošťálkova 1C, 169 00 Praha 6
www.reformace.cz

Spory opanovaly episkopát od jeho prvních dnů navzdory jeho úsilí o jednotu. I za Cypriána se episkopát ukázal jako zdroj rozdělení, ale Cyprián byl přesto schopen použít dva konkrétní spory k upevnění episkopální nadvlády nad katolickou církví. V prvním sporu, kdy se jednalo o to, jak naložit s odpadlíky z doby pronásledování, čelil Cyprián zápasu v severní Africe, včetně pokusu o nastolení konkurenčního episkopátu. Cyprián zvítězil. Ve druhém případě šlo o otázku, zda je křest provedený heretiky nebo schizmatiky platný. To ho přivedlo (coby biskupa Kartága) do hořkého konfliktu se Štěpánem (biskupem římským). Cyprián dočasně zvítězil, ale jen dočasně, nakonec vyhrál Řím. Nicméně při těchto vítězstvích stačil Cyprián ustanovit biskupa coby nadřazenou a absolutní autoritu nad obecnou církví, čímž vyzdvihl episkopální sněmy do neslýchaných výšin. Cypriánovým mottem byl „jeden nerozdělený episkopát“, jednota biskupů zajišťující jednotu církve. A to byl samozřejmě mýtus.

Další krok: Rozdělení na duchovenstvo a laiky

Dalším krokem směrem dolů bylo, že se začalo mluvit o „duchovenstvu“. Byl to Tertulián, kdo kolem roku 200 začal používat „kněžský jazyk“, kterým rozdělil církve na dvě části – na duchovenstvo a laiky. Dovolte mi to vysvětlit. Lidé jsou sacerdotalisté, když své uctívání delegují na jiné, o nichž si myslí, že jsou lépe vybavení, kvalifikovanější k tomu, aby vykonávali uctívání za ně. V takovém systému je uctívání zvláštním úkolem a je lépe ho

přenechat zvláštní třídě – kněžím. Tak se zrodila nebiblická představa o duchovenstvu a laicích. Duchovenstvo jsou ti, kdo slouží, laici ti, kdo službu přijímají. Tyto dvě třídy se vzájemně vylučují. Ve skutečnosti je jedna definovaná z hlediska té druhé, nebo spíše jako opak, k vyloučení té druhé. Duchovenstvo nejsou laici a laici nejsou duchovenstvo. Tímto způsobem se církve rozdělila na dvě části. Není to pozoruhodné? Kristus svou smrtí „zbořil zed“ mezi Židy a pohany tím, že „stvořil jednoho nového člověka“ (Ef 2,14–16), a přesto se otcové tak rychle pustili do budování další rozdělující zdi – duchovenstvo/laici, a tak rozdělili to jedno tělo, které Kristus stvořil za tak strašlivou cenu.

Jak to Tertulián spustil? Jak uvedl tu sněhovou kouli do pohybu? Stejně jako to bylo se *sacramentem* a svátostí. Použil latinské *sacerdos*, kněz, k popisu biskupa, které se později uplatnilo na služebníka. To znamená, že použil pohanské slovo – všimněte si, *pohanské*, aby vymezil, zničil novozákonní slovo. A nebylo zničeno jenom slovo, zničena byla také myšlenka. Jak jsem už vysvětlil, neobrácení pohané přinesli s sebou do církve svá pohanská slova, což následně přineslo pohanské myšlenky, které vedly k pohanským praktikám v církvi Pána Ježíše Krista!

Hippolyt (170–235) potvrdil směr, který Tertulián předtím nastavil, a posunul celou věc dále, když ještě zvětšil rozdíl mezi duchovenstvem a laiky, obzvláště v otázce vysvěcení. Duchovenstvo bylo „svěceno“. Tak vyzdvihl úlohu těch prvních a snížil úlohu těch druhých.

Řekli jsme si sice o dílčích zásluhách vedlejších hráčů, ale popravdě řečeno, Cyprián je tím, kdo je zodpovědný za tuto katastrofu. Cyprián převzal tyto myšlenky a rozvedl je, na podporu biskupa používal extravagantnější jazyk než Ignácius před sto padesáti lety – samo o sobě slušný výkon! Byl to Cyprián, kdo tlačil sacerdotalisty k tomu, aby vyvyšovali episkopát ještě více. Nyní všechno záviselo na biskupovi. Biskup ovládal všechno. Byla mu přisuzována obrovská duchovní moc a autorita – právo se modlit, vyučovat, slavit večeri Páně, vládnout, kárat atd. A tak se mezera mezi vysvěceným duchovenstvem a nevysvěcenými laiky čím dál více rozšiřovala. Ti první byli stále více vyvyšováni, ti druzí se dostávali stále více na okraj. Otec za otcem vtloukal mezi duchovenstvo a laiky čím dál větší klín.

Ano, Cyprián má za co se zodpovídat. A to není všechno!

Další krok: Církev uspořádaná podle Starého zákona

Kdo byl zodpovědný za *tento* katastrofální krok, tak zřetelně odlišný od Nového zákona a nové smlouvy? Odlišný? Byl pravým opakem principů nové smlouvy tak jasné odhalených v Písmu (Žd 7,18; 8,7–13; 9,1–15)! Kdo byl zodpovědný za tento posun o 180°? Na to si počkejte. Obecně se má za to, že to byl opět Cyprián, kdo do církve vnesl myšlenku kněžství založenou na izraelském systému Starého zákona. Cyprián je tou zodpovědnou osobou, i když Klement Římský, jak jsem poznamenal, používal Starý zákon k podpoře svých tvrzení

a v Didaché (asi 80–140) byli proroci zmiňováni jako „tvoji velekněží“. Podobné náznaky jsou i ve spisech Klementa Alexandrijského. Origenés (asi 228) také velmi často mluvil o biskupech jako o „Pánových kněžích“ a nazýval je lévijci a kněžími – nejvyšší muže nazýval veleknězi. Když narazil na pochybovače, kteří tvrdili, že veleknězem je přece Kristus, řekl, že biskupové jsou podle řádu Áronova, a ne Melchisedecheva! Což vše zřejmě vyřešilo!

Přesto je však skutečným viníkem tohoto uspořádání církve podle Starého zákona Cyprián. Jaká pověst! Jaký odkaz! Skutečně, jak pozoruhodné překroucení Písma! Jaké zkreslení evangelia! Jak jsem již poznamenal, pisatel listu Židům vynaložil veškerou snahu, aby dokázal, že Kristus naplnil a zrušil kněžství a obětní systém staré smlouvy (Žd 7–10). Cyprián je v podstatě znovu zavedl!

Apoštolové samozřejmě znali mojžišovský systém od svého narození – byli do něj ponořeni. Byli to Židé, kteří četli Starý zákon a byli v něm vyučováni. Odvolávky na Starý zákon, jemné odlišnosti – ponechme stranou přímé odkazy – se hojně vyskytují v celém Novém zákoně. Navíc *toto* kněžství závisí na srovnání – lépe řečeno, na kontrastu – se starou smlouvou. Avšak nikde v Písmu není správa církve založená na mojžišovském systému. Nikde! Apoštolové, když mluví o církevním vedení, se na něj ani jednou neodvolávají pro pokyn nebo ilustraci. Toto mlčení je pozoruhodně výmluvné. Správa církve založená na obřadech, kněžích, obětech, dodržování rituálů staré smlouvy? Ani nápad! Stíny staré

smlouvy byly naplněny a zrušeny Kristem, ne opakovány ani šířeny ani neměnně nastaveny! Dovolte mi to vyčíslit jinak. Cena za to, že otcové podřídili církev staré smlouvě, musí být měřena krví a věčnou ztrátou nespočetného zástupu.

Jak jsem řekl, Cyprián šel zcela proti Písmu a zrealizoval myšlenku zvláštního kněžství v církvi – typ starozákonního kněžství, a to v celé církvi!

Cyprián označoval Tertuliána za svého „učitele“. A právě Tertulián se domníval, že v židovské hierarchii velekněze, kněze a lévíjce objevil třístupňovou hierarchii biskupa, presbytera a diákona. Nicméně právě Cyprián toho plně využil a vyučoval, že biskup nahrazuje židovského kněze, zatímco presbyteri a diakoni představují lévíjce. Všimněte si, jak Cyprián postavil Starý zákon nad Nový, když řekl, že presbyteri *představují* lévíjce, čímž omezil koncept kněžství na biskupy a presbytery vynechal. Stejně jako židovští kněží i biskup musel

„přinášet obětí“, to bylo jádro jeho zodpovědnosti, jeho přední povinnost.

Co ale novozákonní doktrína kněžství *všech* věřících? Před Cypriánem se o tomto důležitému principu objevily některé zmínky. Například o něm psal Irenej (asi 180), Klement Alexandrijský (asi 195), a dokonce Tertulián (asi 198). Ale když si myšlenka vysvěceného kněžství získala církev, když se sacerdotalismus ukázal být hluboce zakořeněným plevelem bujného vzrůstu, novozákonní doktrína kněžství všech věřících se vytratila. Byla umlčena, seschla a nechali ji zemřít. Přirozeně. Dvojí „kněžství“ – vysvěcené, zvláštní kněžství malé skupiny lidí, a kněžství všech věřících – se navzájem vylučuje. Když jedno bují, druhé musí padnout. A tak by se dalo říct, že novoty otců nevyhnutelně vedly k formování středověké církve do podoby něčeho hrozného – obrovské mašinerie v rukou oligarchie, prostřednictvím které bylo neúprosně zrušeno kněžství všech věřících.

Přeložila Julie Petrecká.

PÉČE O DUŠE

SOUŽENÍ DUŠE – ZAMYŠLENÍ

Paul Tautges

Včera večer jsme s několika bratry procházeli tématem schopnosti vcítění se do situace těch, jejichž duše je soužena, tj. službou křesťanské lásky, kdy jeden pozorně naslouchá druhému a slouží s opravdovým soucitem. Když jsem se dnes ráno probudil, vnímal jsem, že mě Duch Boží vede do oddílu Písma, který mi otevřel nedávno, ke

konci mého dlouhodobého boje s depresí, což je akutní forma duševního utrpení. Rád bych s vámi sdílel několik myšlenek.

Bůh nás utěšuje v každém soužení (2K 1,3–8). To platí pro každého věřícího v každém čase. Nicméně životní situace, ve které apoštol tato nadčasová slova zapsal, byla plná utrpení věrného, i když chybujícího,

služebníka evangelia. Jinými slovy, když Pavel napsal tak utěšující zaslíbení o věčné Boží lásce a jeho péči, vycházelo to z tavicích zkušeností se souzenými. Když si uvědomíme, že apoštol žil v centru intenzivního duchovního boje (satan nenávidí každého věřícího, všechny, kdo káží evangelium), pomůžte nám to porozumět, jak naléhavě on i jeho spolupracovníci potřebovali naději a pomoc. To jsou potřeby, které má v určitých životních obdobích každý křesťan.

Při rozjímání nad 2K 1,8–11 mi vyvstaly dvě otázky: Na co Pavel odkazuje, když říká: „Takže jsme si zoufali, až jsme i pochybovali o svém životě?“ (v. 8). A dále, co má apoštol na mysli, když píše: „Sami v sobě jsme však měli ten rozsudek smrti.“

◆ *Nechceme, bratři, abyste nevěděli o našem soužení, které nás potkalo v Asii; dolehlo na nás nadmíru těžce, nad naši sílu, takže jsme si zoufali, až jsme i pochybovali o svém životě. Sami v sobě jsme však měli ten rozsudek smrti, abychom nespolehali na sebe, ale na Boha, který křísí mrtvé; on nás vysvobodil z takového nebezpečí smrti a ještě vysvobodí; v něho jsme složili svou naději, že ještě znovu vysvobodí, když i vy nám budete pomáhat modlitbou, aby za nás mnozí děkovali kvůli daru milosti, kterého se nám dostalo skrze přímluvy mnohých. (2K 1,8–11 ČSP)*

Co to znamená ocitnout se bez naděje; zoufat si do té míry, že pochybuji o vlastním životě?

V osmém verši mluví apoštol o soužení, které na ně dolehlo „nadmíru těžce, nad

(jejich) sílu“. Nadměrná břemena dovedla tyto muže do stavu hlubokého zoufalství a následkem toho do potřeby Božího vysvobození. Kistemaker píše:

Připadá v úvahu, že Pavel byl vlečen do různých místních synagog před židovskou radu k soudním řízením. Byl trestán předepsanými 39 ranami. Prozradil, že byl pětkrát odsouzen ke čtyřiceti ranám bez jedné (11,24). Takové bičování, když se provádělo hrubým způsobem, mohlo být velmi nebezpečné, zvláště pak, když se opakovalo v krátkém sledu. Navíc, od římských autorit dostal Pavel třikrát holí (11,25). Nelítostný odpor židovských protivníků, který Pavel musel snášet, se mu stal trvalou hrozbou... Nebezpečí, jimž byl vystaven, byla tak ohromná, že je popisuje jako extrémně těžké břímě, které nebyl schopen fyzicky unést. A navíc duchovně postrádal potřebnou sílu, a tak upadl do zoufalství (v kontrastu 4,8). V případě, že by Bůh nezasáhl a takřikajíc nepřivedl ho zpět z mrtvých, očekával Pavel konec svého pozemského života.

Zoufat si do té míry, že pochybuji o vlastním životě, znamená být nanejvýš obtěžkaný břemeny a vysílený a v důsledku toho podlehnout soužení (zdroj tísně nakonec není podstatný) natolik, až dochází k přijetí smrti jako jediného možného východiska. Upadnout do zoufalství znamená, že není úniku. Jinak řečeno znamená to setrvat v duševním a emocionálním stavu bez naděje na blížící se pomoc, takže smrt se zdá být nevyhnutelná.

Některá soužení, na něž zde apoštol odkazuje, doléhají zdánlivě jen zvenčí, často je však možné zahlédnout utrpení jeho duše. Zoufalství, devastující sklíčenost, je běžnější, než dokážeme připustit. Mezi biblické postavy, které zakusily hlubokou sklíčenost a zničující zoufalství, patří David, Chana, Eliáš a také Pavel. Předtím, než někdo dojde k rychlému závěru, že všechna trápení vedoucí k myšlence na smrt jsou hříchem nebo že jsou výhradně způsobena hříchem, měl by si vzpomenout, že Ježíš sám zakusil smutek duše až k smrti (Mt 26,38). Už jen jeho zkušenost by měla zchladit naše plamenné soudy. Někteří známí služebníci evangelia také prožívali stavy hlubokého zoufalství: Charles Spurgeon, Martyn Lloyd-Jones, David Brainerd a mnozí další. Musíme přijmout, že některým částem naší padlé přirozenosti nikdy neporozumíme. Pouze Bůh ve své prozívatelnosti přesně ví, čeho chce dosáhnout pro svoji slávu skrze naše soužení (někdy je to soužení duše).

Jaký je smysl rozsudku smrti?

Mentální břemeno, které apoštol vlácel, bylo tak těžké, že se vlastně cítil, jako by umíral. Ta tíže však nebyla bezúčelná. Ono omračující vědomí blížící se smrti mělo jasný cíl, „abychom nespolehali na sebe, ale na Boha“ (v. 9). Tady to je! Bůh ve své milosti připravil toto soužení svých služebníků, aby nás zbavil naší nezávislosti, abychom mu více důvěřovali. V případě apoštola a jeho přátel došlo k vysvobození od skutečné hrozby smrti Božím zásahem. I kdyby však ne-

byli vysvobozeni, jejich naděje by zůstala. Proč? Jejich svědectví zůstává stejné: „V něho jsme složili svou naději“ (v. 10).

Jediný základ pro naši naději

Naděje nás vysvobozuje ze soužení, při kterém hrozí, že přijdeme o život, protože její kořeny pevně svírají ten jediný jistý základ: Bůh je v Ježíši Kristu s námi (Ř 8,31). Rázné uchopení slibu konečného vysvobození, že Ježíš vdechl život do duší sužovaných apoštolů, takže byli bez rozumného vysvětlení uschopněni dál pokračovat ve službě.

Víra – skutečná víra, že Bůh je pro nás, ne proti nám, dobře radí našim ztrápeným a vystrašeným duším. Obnovuje naši sílu, cíl a touhu žít, i když zoufalství, které se nás drží, je tak hluboké, až se zdá, že je nad námi vnesen rozsudek smrti. Zaměření naší naděje na Boha samotného, nikoli na snížení bolesti nebo zlepšení okolností, je tím jediným uspokojivým lékem na soužení. A když se naučíme vést k těmto pravdám sebe sama, budeme vyzbrojeni k utěšování ostatních, kteří si zoufají natolik, až pochybují o svém životě.

Pomoc skrze modlitbu

Když se ohlédnu zpět, co a koho Bůh použil, aby mě přenesl skrze nejtemnější údolí soužení mé duše, jaké jsem kdy zažil, pak to byli ti, kteří se modlili nejen za mě, ale také se mnou. Tímto osobně potvrzuji důležitost apoštolovy závěrečné úpěnlivé žádosti: „Vy pak nám při tom pomáhejte přímlyvnou modlitbou“ (v. 11 Žilka). Jestli ti Bůh dal příležitost pomáhat někomu, kdo

prochází duševním utrpením, nedomnívejte se prosím, že musíš dát odpovědi (často žádné nejsou). Modli se s ním. Prosím, modli se s ním. Vezmi ho za ruku a jděte

spolu před Boží trůn, kde obdrží milost a milosrdenství v pravý čas.

www.counselingoneanother.com

Přeložila Martina Kramosilová.

CO ZNAMENÁ BÝT NEZADANÝ

Vaughan Roberts

Asi 35 % dospělých členů sborů v Británii je nezadaných, a proto je toto téma osobně důležité pro mnoho lidí v našich sborech. Každá nezadaná osoba bude mít se svým stavem trochu odlišnou zkušenost. Jsou zde věkové rozdíly. Být svobodný ve dvaceti je jiné, než když jste svobodní ve třiceti, čtyřiceti nebo sedmdesáti. Rozdíly jsou i v okolnostech – někteří nikdy nevstoupili do manželství, jiní jsou rozvedení nebo ovdovělí. A jsou zde ještě rozdíly v prožívání svobodného stavu – někteří si tento stav zvolili a jsou v základě spokojeni, jiní touží vstoupit do manželství a pocítují frustraci. Co Bible říká všem těmto lidem?

Svobodný stav je dar od Boha

Tolik věcí v naší společnosti se zaměřuje na páry! Často se prostě předpokládá, že dospělí budou mít partnera a že je na nich něco divného, pokud ho třeba i jen na nějaký čas nemají. Oscar Wilde shrnul názor mnohých: „Celibát je jedinou známou sexuální perverzí.“ Na tomto negativním náhledu na celibát není nic nového. V prvním století řekl Rabbi Eleazar: „Muž, který nemá ženu, není řádným mužem.“ Talmud zašel ještě dál: „Muž, který není ženatý ve dvaceti, je živým hříchem.“ Vzhle-

dem k takovému pozadí je ohromující, jak pozitivně se Nový zákon o svobodném stavu vyjadřuje. Pavel o něm mluví jako o „daru“ (1K 7,7) a Ježíš říká, že je dobrý pro ty, „kterým je to dáno“ (Mt 19,11).

Můj přítel kdysi patřil k církevní skupině mladých dospělých, která se jmenovala „Páry a náhradníci“! Nezadaní se mohou ve svých rodinách, společenských skupinách a sborech cítit jako náhradní díly. Jeden muž už měl plné zuby toho, že se ho pořád ptali: „Ještě jsi svobodný?“, a tak začal odpovídat: „Ještě jsi ženatý?“ Nesmíme podlehnout domněnce, že svobodný stav je až to druhé nejlepší řešení. Bible to tak neříká. Manželství je dobré, ale stejně tak i svobodný stav – některým byl „dán“.

Ale co když si nemyslím, že mám „dar“ být svobodný? Samotnému se mi neříje lehce a toužím se oženit. Znamená to, že zakouším „to druhé nejlepší“? Odpověď zní „NE“. Když Pavel mluví o svobodném stavu jako o daru, nemluví o konkrétní schopnosti některých lidí být spokojeně svobodný. Mluví spíše o **stavu**, kdy je člověk svobodný. Dokud jste svobodní, je to dar od Boha, stejně jako manželství bude Boží dar, pokud ho dostanete. Měli bychom přijímat svou životní situaci, ať už

jde o svobodný stav, nebo manželství, jako Boží milost vůči nám.

Svobodný stav má své výhody

Pavel zmiňuje v 1K 7 dvě výhody:

1. Nezadaní lidé jsou ušetřeni „problémů“ manželství.

V manželství je mnoho velkých požehnaní, ale jsou zde i těžkosti. Je pochopitelné, že křesťanské páry nemluví často otevřeně o těžkostech, kterým čelí, což může nezadaným nasazovat růžové brýle. Ale i dobrý vztah má svůj rub. Pro ženaté je život komplikovanější. Při rozhodování o využití času, bydlení, dovolené, a dokonce i o tom, co se bude jíst, se musí brát v potaz názor více než jednoho člověka. Také bát se budete o více než jednoho člověka. Děti přinášejí velké potěšení, ale také mnoho obav. Manželství s sebou nese „tíseň tohoto času“ a, jak Pavel říká: „Toho vás chci ušetřit.“ (verš 28). Zmiňuje zde tyto problémy hlavně ve spojitosti s dalším bodem.

2. Svobodní lidé jsou schopní se oddat Božímu dílu.

◆ *Svobodný se stará o věci Páně, jak by se líbil Bohu, ale ženatý se stará o světské věci, jak by se zalíbil ženě, a je rozpolcen. (1K 7,32–33)*

Velmi důležitou křesťanskou zodpovědností lidí, kteří žijí v manželství, je starat se o svého partnera a své děti. To vyžaduje čas, který tedy nelze využít k vydávání svědectví lidem, k pomáhání na táboře, k péči o sborové finance nebo vedení biblického studia. Svobodní lidé mají na takové věci více času. Není tedy žádnou náhodou, že mnohé aktivity ve sborovém životě závisí

ve velké míře na těch, kdo jsou svobodní. Málódkdo se vědomě rozhodne zůstat svobodný, aby se mohl věnovat křesťanské práci. Většina svobodných si svůj stav nevybrala, a přesto mají ty samé výhody jako ti, kdo si ho zvolili. Místo toho, abychom se soustředili na těžkosti svého stavu, jak to někteří dělají, bychom všichni měli co nejvíce využívat výhody tohoto Božího daru, dokud ho máme.

Být svobodný je těžké

Když Bůh uviděl samotného Adama v zahradě Eden, řekl:

◆ *Není dobré, aby člověk byl sám. Učíním mu pomoc jemu rovnou. (Gn 2,18)*

A tak stvořil Evu, aby naplnila Adamovu potřebu společnosti, a ti dva vstoupili do doživotního sexuálního vztahu, do manželství. Ačkoliv se Nový zákon vyjadřuje o svobodném stavu pozitivně, není pochyb o tom, že za běžné je považováno manželství. Je to Boží láskyplný dar lidstvu a je to hlavní prostředí, ve kterém je naplňována naše touha po intimitě. Je tedy pravděpodobné, že svobodní lidé budou bojovat s osamělostí a sexuálním pokušením. Tyto boje se jistě netýkají výlučně svobodných, ale ke svobodnému stavu patří. Někteří se budou snažit je zmírnit vstupem do manželství. Jiní se buď rozhodnou zůstat svobodní, nebo se nebudou cítit schopní vstoupit do manželství kvůli okolnostem, osobnosti nebo sexuální orientaci. Je pravděpodobné, že se po celý život budou potýkat s osamělostí a sexuálním pokušením.

Tyto dvě bitvy jsou si blízké. Čím jsme osamělejší, tím větší je pravděpodobnost,

že budeme zápasit se sexuálními představami a padneme do hříchu. Musíme být aktivní, abychom si v těchto oblastech pomohli. Nejsme utvořeni tak, abychom byli sami, a pokud nemáme vstoupit do manželství ať už krátkodobě, nebo dlouhodobě, měli bychom usilovat o uspokojení naší potřeby důvěrnosti v ostatních vztazích. To bude znamenat, že **převzmemé iniciativu** v udržování blízkého vztahu s přáteli a rodinou. A musíme být ukázněni – varovat se smilstva (1K 6,18). Často pomůže mít jednoho nebo dva přátele, kterým se v této oblasti můžeme vykazovat.

Svobodný stav není napořád

Mnozí z těch, kdo jsou v současnosti svobodní, časem do manželství vstoupí. Ostatní zůstanou svobodní po celý život. Ale žádný křesťan není svobodný navždy. Lidské manželství je odrazem manželství, ze kterého se Bůh se svými lidmi chce těšit navěky. Bible mluví o Ježíši jako o ženichovi, který se jednoho dne vrátí pro svou nevěstu, církev, aby byla s ním v dokonalém novém stvoření. Toho dne zmizí všechna bolest, včetně těžkostí manželství nebo svobodného stavu. Bůh setře každou slzu z našich očí a bude slyšet veliké zvolání: „Radujme se a jásejme a vzdejme mu chválu; přišel den svatby Beránkovy, jeho choť se připravila“ (Zj 7,17 a 19,7). Jednou jsme mluvili o nebi a jedna starší svobodná dáma mi řekla: „Nemůžu se dočkat svého svatebního dne!“ Všichni bychom měli sdílet stejnou naději. Něco z toho intimního manželství s Kristem můžeme zakoušet už zde na zemi skrze působení Ducha v na-

šich životech. Lidské vztahy jsou důležité, ale žádný z nich není tak moc důležitý jako náš věčný vztah s Kristem.

Závěrečné slovo pro svobodné

- Děkujte Bohu za dar svobodného stavu. Uvědomte si, že cokoliv zakoušíte, je dar od Boha a co nejlépe ho využijte po celou dobu, co ho máte.
- Dělejte vše, co můžete, abyste byli zbožní. Svobodní lidé snadněji sklouzávají do sobeckého, na sebe zaměřeného životního stylu a do sexuálního hříchu – v představách i ve skutku. Buďte ukázněni a vykazujte se svým přátelům.
- Uprčte svůj zrak na nebe. Rozhodující je náš věčný vztah s Kristem.

Závěrečné slovo pro ženaté/vdané

- Nepovažujte svobodný stav za to horší. Křesťanský kazatel a autor John Chapman mluvil o tom, jak ho jeho přátelé brali na dlouhé procházky a promlouvali mu do duše, aby se oženil. Na to odpovídal: „Moc by jim všem pomohlo, kdyby si přečetli Bibli.“
- Pamatujte si, že vaší rodinou je celý sbor. V našem sboru by neměli být osamělí lidé. Musíme si navzájem otevírat své domovy a komunikovat nejen v rámci úzké rodiny, ale v rámci celého sboru.
- Uprčte svůj zrak na nebe. Lidské vztahy jsou důležité, ale nebudou trvat navěky (Mk 12,25). Náš vztah s Kristem musí být na prvním místě.

www.livingout.org

Přeložila Julie Petrecká.

DEN PÁNĚ – DEN UCTÍVÁNÍ

Dopis čtenáře a reakce redakce

Následující text je jednou z reakcí na článek Petra Kulíka, který jsme uveřejnili v jarním čísle Zápasu o duši (č. 132, s. 29). Dostali jsme i jiný dopis, který byl natolik hulvátský a urážlivý, že jsme ho nemohli publikovat. O to více jsme vděční za následující reakci, která je vedená v duchu mírnosti a pokoje. Autor v ní předkládá své argumenty (které čerpá především z knihy uvedené v závěru článku), proč by křesťané měli zachovávat nedělní sabat.

Prosíme čtenáře, aby se vrátili ke zmíněnému článku Petra Kulíka a s Písmem v ruce prostudovali oba články i komentář, který následuje a který je odpovědí redakce k tomuto článku Marka Bladese. Prozkoumejte biblické argumenty, přečtete si kontext všech citovaných veršů a ujistěte se, že každý verš ve svém kontextu odpovídá tomu, jak ho ten který autor článků použil.

Za redakci Jaroslav Kernal

* * * * *

Ve chvíli, kdy jsem dočetl poslední odstavec článku Petra Kulíka *Odpočívej v Kristu – každý den!* (Zápas o duši č. 132), ve kterém tvrdí, že „*Dodržovat v neděli den odpočinku od naší práce – to po nás Bůh nechce ... Protože jedině každodenním odpočínutím v Kristu správně naplňujeme 4. přikázání*“, vzpomněl jsem si na Johna Bunyana, slavného autora křesťanské klasiky *Poutníkova cesta*, a na jeho svědectví o tom, jak uvěřil v Krista. Bunyan vyznává, že jedním z kroků, který vedl k jeho obrácení, bylo usvědčení z porušování 4. přikázání poté, co slyšel kázání na toto téma. Pocit usvědčení z hříchu trápil jeho svědomí po zbytek nedělního dne, jak zaznamenal ve své knize *Milost přehojná pro největšího z hříšníků*.

Pocit viny jej však nepřivedl ihned k pokání. Až později jednoho nedělního odpoledne, které věnoval zábavě, byla jeho duše zasažena hlasem z nebe: „Chceš opustit své hříchy a jít do nebe, nebo si je ponechat a jít

do pekla?“ Jeho pozdvižená paže, připravená odrazit uprostřed hry míč, náhle ustrnula. Když hleděl k nebi, jak později napsal, zdálo se mu, jako by očima svého chápání spatřil Pána Ježíše, jak se na něj dolů nesouhlasně a s hlubokou nelibostí dívá.

Nemohu si pomoci, ale napadá mne, že kdyby se Bunyan narodil koncem 20. století, zřejmě by kázání o porušování sabatu ani nikdy neslyšel. A i kdyby se něco tak nepravděpodobného stalo, jeho křesťanští bratři a sestry by jej rychle přesvědčili, že jeho usvědčení z hříchu je jen nedostatečným porozuměním tomu, že Pán čtvrté přikázání už naplnil a zrušil. A možná by jej také ještě varovali, že se z něj stává zákoník. Tito jeho „spoluvěřící“ by jej vytrvale kárali a nutili, aby si nedělal starosti s dodržováním či porušováním nedělního sabatu, ale aby „odpočíval v Kristu“ každý den. Někteří z nich by ho dokonce pozvali, aby si s nimi zasportoval po ranním shromáždění.

Jestliže však byla Bunyanova zkušenost ryzím dílem Božího Ducha (a já tvrdím, že byla), pak vyvstává následující otázka: „Proč svatý Boží Duch usvědčil Bunyana z hříchu, který podle některých vlastně vůbec hříchem není?“ A pokud mají pravdu, proč tedy Duch neví, že Kristova smrt zrušila 4. Prikázání? Buď bylo Bunyanovo usvědčení jen výplodem jeho vlastní představitosti, nebo – a takový návrh je naprosto nepřijatelný – Bůh usvědčuje člověka z porušování zákona, který již vlastně asi 2000 let neexistuje a který se stejně předtím vztahoval jen na židovský národ.

John Bunyan se nejen obrátil, ale po svém obrácení se také stal puritánem. Ano, jedním z té skupiny anglických a amerických puritánů, kterým populární kultura tolik spílá do „sucharů“ a přehnaně přísných vykladačů Písma svatého. I v moderní křesťanské mysli vyvolávají představu příliš velké strohosti, takže i jejich podpora biblické pravdy v diskuzi prý jen posiluje opozici.

Ať už je ale pravda o jejich přehnané přísnosti jakákoli, faktem zůstává, že mezi nimi byli jedni z nejkrvavějších myslitelů a nejschopnějších biblických učenců v historii tohoto světa. Angličtí puritáni tvořili reformovanou skupinu uvnitř anglikánské církve, jejichž hlavním cílem byla důkladnější a úplnější reformace anglikánské církve očištěním od vlivu papežství. Jako takoví uplatňovali puritáni důsledně základní článek reformace o církevní autoritě: v církvi není dovoleno nic, co není schváleno Písmem, a to jak přímým vyjádřením, tak nezbytným odvozením.

Proti tomuto principu se stavěli apogetové církevního establishmentu, známí jako preláti. Ti tvrdili, že v anglikánské církvi je povoleno všechno, co není v Písmu zakázáno, přičemž bylo zvykem, že to, co je povoleno, určovala církev.

Koncem vlády královny Alžběty (1602) se puritáni zabývali nejen otázkami církevní správy (správci jsou starší, a ne preláti), ale také jinými záležitostmi, jako je například sabat.

Pro puritána představoval sabat trvalé mravní ustanovení, protože jej Bůh ustanovil při stvoření a potvrdil svou vůli v této záležitosti na Sinaji.

Pro preláty představoval sabat ceremoniální dočasný zvyk židovské církve, přičemž první den v týdnu byl prostě jen výhodný církevní zvyk křesťanského uctívání ustanovený lidskou tradicí.

Pro puritána byl den Páně pro křesťanskou církev závazný, protože byl ustanoven Boží autoritou.

Pro preláty byl den Páně církevním zvykem závazným jen do té míry, pokud jej nařídila anglikánská církev a vládnoucí monarcha.

Pro puritána byl sabat dnem odděleným od práce a zábavy zbývajících šesti dní v týdnu a byl zcela zasvěcen Bohu.

Pro preláty byla neděle dnem uctívání a zábavy včetně „zákonných odpočinkových aktivit“.

Proti puritánskému sabbatarianismu se také postavili baptisté sedmého dne, kteří omezili čtvrté prikázání na konkrétní den, tj. sobotu.

S těmito sabatariany sedmého dne puritáni nesouhlasili, když tvrdili, že čtvrté přikázání předepisuje pouze časový interval (jednou za sedm dní), a ne konkrétní den (ani sobotu, ani neděli). Podle tohoto pojetí, tj. poměru 6:1 podle modelu Božího stvoření, je morálně závazné svěcení jednoho dne ze sedmi. To, co je zjevné z příkladu stvoření, je obnoveno a potvrzeno Božím přikázáním na Sinaji. A zahrnutí poměru jednou za sedm dní do Desatera činí tento poměr věčným a stále se opakujícím závazkem. V Exodu čteme: *Šest dní pracovatí budeš, a dělati všeliké dílo své, ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvečka tvá, hovado tvé i příchozí, kterýž jest v branách tvých. Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všecko, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého; protož požehnal Hospodin dne sobotního, a posvětil ho* (Ex 20,9–11).

Když puritánští teologové došli k závěru, že jeden ze sedmi dní má být oddělen k odpočinku a uctívání, museli zvážit, zda to byl první den v týdnu, který byl ustanoven Bohem jako křesťanský sabat. Důkazy v 1. Korintským (1K 16,1–2) a Skutcích (Sk 20,7) byly zároveň silnou i slabou stránkou učení puritánů. Skutečnost, že první křesťané se scházeli prvního dne v týdnu, byla nezvratná, ale přímo vyjádřený příkaz zachovávat první den v týdnu jako křesťanský sabat nebylo snadné v Novém zákoně nalézt.

Proti této názorové pozici, kterou se puritáni snažili vytvořit, se v 17. století vy-

jádřili preláti, kteří (stejně jako mnozí dnešní křesťané včetně těch evangelikálních) tvrdili, že chybějící jasně vyjádřené potvrzení čtvrtého přikázání v Novém zákoně znamená zrušení sabatu. Příznivci sedmého dne naopak tvrdili, že mlčení Nového zákona je jasným potvrzením nedotknutelnosti sobotního sabatu Desatera, stejně jako to dnes tvrdí sekta Adventistů sedmého dne. (Antinomiáni pak tvrdí, že křesťanská svoboda nás osvobodila od dodržování dnů ve všech ohledech.)

Chybějící jasné vyjádření ohledně pokračování a potvrzení čtvrtého přikázání vyžaduje uplatnění oprávněně slavného principu puritánské hermeneutiky. Westminsterské shromáždění vyjádřilo tento princip takto: „Veškerý úradek Boží ... je buď otevřeně vyjádřen v Písmu, nebo je možné jej dobrým (tj. legitimním) a nutným logickým odvozením z Písma vyčíst...” Jinými slovy, důsledky vyvozené z Písma ukazují Boží vůli stejně tak jako jasné vyjádřené příkazy.

Tuto metodu výkladu biblického textu používal sám Ježíš. Když za ním přišli saduceové s otázkou, která dle jejich uvážení jasně dokazovala, že učení o vzkříšení je falešné. Připomněl jim, jak Bůh sám sebe označil, když se zjevil v hořícím keři, tj. *Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův* (Mk 12,26). Pak „dobrým a nutně logickým odvozením” vyvodil učení, které saduceové odmítali. Navíc je pokáral za to, že sami neviděli důsledek onoho Božího sebeoznačení: *Mýlíte se, protože neznáte Písma* (Louis Berkhof, *Principy biblického výkladu*, str. 159–60).

Co je tedy mravní zákon? „Ty zákony, jejichž nutnost vyvstává z podstaty věci a z obecného stavu a povahy lidstva, stejně jako z Boží pozitivní odhalené vůle...“ jsou mravní.

Z povahy věci je zjevné, že člověk je stvořen a že je tedy nutné, aby oddělil nějaký čas k uctívání svého Stvořitele (stejně jako si nachází čas pro jiné důležité záležitosti). Je tedy mravní, že Bůh vyžaduje oddělení času pro bohoslužbu. Lidstvo obecně se nachází ve stavu, kdy všichni jsou zapojeni do svého světského úsilí, takže je vhodné oddělit a zajistit čas k uctívání Boha, a také je zřejmé, že jistý časový interval je k tomu vhodnější než jiný (například jeden den ze sedmi je lepší než jeden den ze třiceti či z 365). Proto je tedy mravní, aby Bůh požadoval pravidelný a vhodně stanovený čas pro bohoslužbu. To vše je rozumné, pro lidský rozum přijatelné a zjiřitelné.

Nedostatečnost lidského rozumu lze však vyčíst z Boží zjevené vůle. Konkrétní časový interval, který je určen pro bohoslužbu, nelze určit rozumem (ačkoli když je ze zjevené Boží vůle zjistíme, může se zdát lidskému rozumu neobyčejně přijatelný). Tento časový interval je zjeven přímo prostřednictvím příkladu Božího stvoření: lidstvo by mělo podle tohoto příkladu pracovat šest dní a světit ten, který následuje; mělo by světit každý sedmý den. Jinými slovy, doba mezi dvěma odpočinků, mezi jedním posvěceným časem a druhým, by pro Boží stvoření zde na zemi měla být šest dní.

Další skutečností stojící za zmínku je, že sabat ve svém původním ustanovení

byl univerzální povahy – nebyl ustanoven jen pro jistou část lidstva, ale pro veškeré lidstvo, což dosvědčuje Kristus v Markově evangeliu: *Sobota pro člověka učiněna jest.. (Mk 2,27)*. Zde máme autoritativní Kristovo učení vyjádřené v jeho boji s nesnesitelnými břemeny, které na dodržování sabatu uvalili farizeové. Kristus zde prohlašuje, že sabat byl učiněn pro člověka, tj. pro jeho dobro, fyzické, duševní i duchovní. Ale je nutné si všimnout, že „den odpočinku“ byl stvořen pro celé lidské pokolení, není to tedy jen nějaké židovské ustanovení. Kristus mluví o samém počátku, předtím, než existoval židovský národ, mluví o době stvoření, kdy sabat byl ustanoven. Podívejme se do knihy Genesis 2,2–3, když Bůh dokončil své dílo stvoření, dal svou pečeť na den přímo následující po těchto šesti dnech stvoření. Ustanovil sedmidenní týden a požehnal a posvětil jeden den ze sedmi jako den odpočinku. Pro koho ho posvětil a oddělil? Pro člověka, jak řekl Kristus, a tak je toto celosvětové ustanovení.

I jiné strany účastníci se této diskuzi vyjádřily nesouhlas s učením puritánů. Preláti souhlasili se svými puritánskými bratry v tom, že uznávali, že opakující se vhodný čas pro uctívání Boha je součástí zákona přírody, ale nesouhlasili s pozitivním příkazem uctívat jeden den ze sedmi. Pro prelátisty, stejně jako pro sabatariany sedmého dne, nebyl mravní prvek čtvrtého přikázání v časovém intervalu určeném poměrem dní, ale v konkrétním dni týdne, tj. v sobotě. Prelátisté dále tvrdili, že jde o ceremoniální aspekt přikázání,

který byl zrušen v Kristu, kdežto sabatariani sedmého dne trvali na pevném ustanovení konkrétního dne.

Když puritáni dokázali, že týdenní sabat je mravním přikázáním a Boží vůlí, snažili se dále dokázat, že první den týdne je křesťanským sabatem. Bylo však nutné dokázat, že čtvrté přikázání není v rozporu se změnou dne, neboť sabatariani sedmého dne trvali na tom, že přikázání ohledně soboty nelze změnit. Puritáni na druhé straně zdůrazňovali, že tento mravní zákon přikazuje poměr dní, a ne určitý den, a že čtvrté přikázání tedy neurčuje konkrétní den jako sabat, takže určení toho konkrétního dne vyžadovalo, aby bylo zjeveno jinými prostředky.

Od doby Exodu a formální ratifikace staré smlouvy byl tento den určen dvojnásobným množstvím many seslané z nebe v den předcházející sabatu. Všimněme si, že text Exodu 16 nenaznačuje, který den měli Izraelité začít sbírat, jen to, že měli sledovat, až se objeví mana, kterou Bůh sešle v den, který si sám vybere, a že ji bude posílat jako déšť pět dní a šestý den jí bude ke sbírání dvojnásob (Ex 16,4–5).

V nové smlouvě došlo k přesunu dne odpočinku ze sedmého dne (soboty) na první den (neděli), nedochází zde ke změně mravního přikázání, ale pouze ke změně zákona, který určoval začátek a konec pracovních dní. Boží přikázání není ustanovení práce od neděle do pátku a dne odpočinku v sobotu, ale mravní ustanovení poměru šesti dní práce a jednoho dne odpočinku. A tímto způ-

sobem tedy Nový zákon **nijak nemění mravní podstatu čtvrtého přikázání.**

Po ustanovení mravního principu spočívajícího v poměru šesti dní práce a jednoho dne odpočinku a uctívání vypracovali puritáni další biblicko-teologický souhrn důkazů na podporu tvrzení, že Bůh zavedl dodržování sabatu první den v týdnu. Boží dílo je připomínáno starému i novému stvoření svěcením sabatu. Protože stav evangelia je stavem nového stvoření, křesťané si mají „připomínat“ tento fakt sabatem. A tak čtvrté přikázání zůstává svátkem připomínání nového stvoření, jako bylo svátkem připomínání stvoření starého. Toto je učení jasně vyjádřené v knize Židům 4,9–10.

A proto, na základě Kristova ukončeného díla, *zůstává odpočinek lidu Božímu* (Žd 4,9 Sýkora). V tomto verši se nachází dvě důležitá slova: „zůstává“ a „odpočinek“. Slovo „zůstává“ označuje něco zbývajících z předchozího řádu věcí. Kniha Židům pojednává o stavu věcí v době Starého zákona, o věcech, které byly v době Nového zákona odebrány, tj. oběti, svaté dny, lévijské rituály, svatostánek a chrám. Ale podle knihy Židům 4,9 existuje něco ze starého řádu věcí, co i nadále přetrvává, a tím je onen „odpočinek“, o kterém autor mluví. Řecké slovo pro odpočinek použité v tomto 9. verši se liší od druhého slova pro odpočinek, které je použito ve všech ostatních verších tohoto textu. Slovo použité v 9. verši je sabbatismos, což je doslova *sobotování*, což podle některých učenců znamená „dodržování sabatu“. Zde je tedy podstata textu: uprostřed vše-

ho, co bylo zrušeno Kristovou smrtí a vzkříšením, zůstává dodržování sabatu. To jest, zůstává v platnosti, aby byl dodržován „Božím lidem“, neboli princip jednou za sedm dní nebyl zrušen, ale zůstává v platnosti pro Boží lid. A navíc, podle 10. verše toto přetrvávající dodržování sabatu oslavuje Kristovo vzkříšení, které nastalo prvního dne v týdnu. A proto má jeho lid uctívat Boha a světit den odpočinku v tento den.

Kromě toho je i vysvobození z Egypta předobrazem Kristova vzkříšení. Jestliže to mělo být o sabatu připomínáno (cf. Dt 5,15; Na 9,14), o co víc mělo být připomínáno samotné vzkříšení? V den vzkříšení či prvního dne v týdnu se vzkříšený Spasitel zjevil svým učedníkům (J 20,19 a 26); první den byl dnem vylití Svatého ducha a dle knihy Leviticus 23,10–16: sedm sabatů od sabatu na konci týdne Pesachu plus jeden den – vychází den slavení Letnic na neděli; byl to den uctívání Boha (Sk 20,7; 1K 16,1–2) a bylo mu také přiděleno zvláštní jméno, den Páně (Zj 1,10). V původním řeckém textu mělo slovní spojení den Páně stejný význam jako večere Páně (1K 11,20), tj. že Pán ustanovil tento den a tuto večeri. A zde je vysvětlení: stejně jako večere Páně nahradila pesach, tak den Páně, první den v týdnu, nahradil sedmý den v dodržování dne odpočinku neboli sabatu.

Bůh jasně zjevil každému rozumnému člověku svou vůli zasvětit jeden den bohoslužbě, vůli posvětit jeden den ze sedmi, vůli posvětit kterýkoli den, který on určí nějakým pozitivním zjevením. Bůh

určil první den týdne jako křesťanský sabat tím, že v ten den vzkřísil svého Syna. Všechny námitky, že evangelium neopakuje čtvrté přikázání, a tak nepřímou ruší sabat tím, že o něm mlčí, jsou nepodstatné. Mravní zákon jednou vydaný je navždy platný, dokud není výslovně odvolán. Zdánlivé mlčení Nového zákona je potvrzením sabatu, a ne jeho zrušením. Aby mohl být sabat z Desatera zrušen, muselo by být v Novém zákoně nalezeno jasné svědectví jeho zrušení. Nepřítomnost takového svědectví je potvrzením trvání sabatu, i když den jeho dodržování byl změněn.

Adventisté sedmého dne a jiní popírají fakt, že Pán změnil sabat na první den v týdnu s tím zdůvodněním, že to udělal císař Konstantin. Tato informace není pravdivá. Konstantin po svém obrácení pouze zavedl dodržování prvního dne jako povinné pro celou společnost, ale v církvi ho nezavedl, protože tam ho zavedl Kristus již pár set let před Konstantinem.

Přesto existují křesťané, kteří popírají trvalou platnost čtvrtého přikázání. Ve snaze dokázat správnost svého názoru se obracejí k jistým veršům Nového zákona, které údajně podporují jejich pozici. Jsou to především verše:

◆ *Nebo někdo rozsuzuje mezi dnem a dnem, a někdo soudí každý den jednotlivě býti. Jeden každý v svém smyslu ujištěn buď. Kdož dnů šetří, Pánu šetří; a kdo nešetří, Pánu nešetří. A kdo jí, Pánu jí, nebo děkuje Bohu; a kdož nejí, Pánu nejí, a děkuje Bohu. (Ř 14,5–6 KRAL)*

◆ *Protož žádný vás nesud' pro pokrm, aneb pro nápoj, anebo z strany některého svátku, nebo novuměsíce, anebo sobot, kteréžto věci jsou stín budoucích, ale to, od čehož se stín dělal, jestiž tělo Kristovo. (Ko 2, 16–17 KRAL)*

Ve své mysli jsou si jisti, že pouhé citování těchto veršů stačí na to, aby jejich oponenti upustili od jakékoli obrany trvalosti čtvrtého přikázání. Ve skutečnosti ale tyto verše hovoří o jiných svátcích, které Židé dodržovali v rámci svého ceremoniálního zákona. Uctívání Boha ve starozákonní době zahrnovalo mnoho ceremoniálních sabatů, a protože tyto byly čistě ceremoniální, tak pominuly, protože byly zrušeny příchodem Krista a úsvitem novozákonní éry. Nikde v Novém zákoně však Pán Ježíš neřekl ani slovo o odstranění čtvrtého přikázání nebo o zrušení týdenního sabatu.

Ceremoniální zákon se stal nutným až poté, co člověk zhřešil, protože ceremoniální zákon byl předobrazem evangelia. Ukazoval padlému člověku na Prostředníka a jediný způsob spásy, a tak byl smysl ceremoniálního zákona v objasňování evangelia ve všech jeho předobrazech, stínech, rituálech atd. A proto byl ceremoniální zákon nutný až poté, co se z člověka stal hříšník. Z toho plyne, že sabat, který byl ustanoven před pádem člověka, byl také ustanoven **před** ceremoniálním zákonem.

A co víc, neizraelitům nebylo dovoleno, aby byli účastní ceremoniálního zákona. Nejen že se od pohana, neboli cizince, **nevyžadovalo, aby dodržoval** židovské ce-

remonie, ale nebylo mu ani dovoleno se jich účastnit. Pohanům byl zakázán vstup do svatyně, čímž bylo vyjádřeno, že se nesmí účastnit ceremoniálních úkonů, pokud se neobrátí na židovskou víru. Poďvejme se ale do Exodu 20,10, kde je Izraelitovi přikázáno, aby nepracoval o sabbatu, ani on *ani příchodí, který jest v branách tvých*. To znamená, že pohan, stejně jako Žid, má příkaz dodržovat den odpočinku, jeden den ze sedmi.

Svěcení sobotního dne puritány, tedy takovým způsobem, jímž oddělovali sabbat od ostatních šesti dní, se v populární kultuře karikuje jako otravná nuda. Odpověď puritána by však byla asi taková: co je nudného na oddělení jednoho celého dne pro prožívání radosti v Kristu Ježíši; co je nudného na odstavení jednoho dne k tomu, abychom se radovali ze sladké přítomnosti Krista ve veřejném, rodinném a osobním uctívání Boha; co je nudného na svěcení jednoho dne tím, že učíme své děti cestě spasení nebo že se setkáváme ve vřelém společenství ostatních křesťanů? Radostný duch puritána v den Páně spočíval v jeho účasti na eschatologickém naplnění, jehož se mu dostávalo skrze Pána sabatu.

A jeho duch odpočíval v naději na dovršení – v naději na věčný sabat strávený tvář v tvář se svým Pánem. Jeho dodržování sabatu bylo svědectvím světu, že je poutníkem, a to poutníkem v pustině mezi Egyptem a Kanaanem. Dokud putuje, tak bude svítit sabat, neboť jeho odpočinek byl ustanoven vítězstvím Beránka, ale jeho naplnění očekával až za Jordá-

nem v nebeském Kanaanu. Kéž Bůh odhalí svým dnešním poutníkům to, čemu puritánští poutníci tak jasně rozuměli.

Většina materiálu v tomto článku byla čerpána z díla „The Perpetuity and Change of the Sabbath” (Trvání a změna sabatu, pozn. překl.) od reverenda Jamese T. Dennisona, Jr. B.A. B.D. Th.M., které je dostupné na webové stránce Ligonier Ministries, the teaching fellowship of R.C. Sproul. All rights reserved. www.ligonier.org Telefon: 1-800-435-4343.

Ostatní zdroje zahrnují poznámky ze série kázání reverenda Johna Greera z listopadu 2006 ve svobodné presbyteriánské církvi Ballymena Free Presbyterian Church pod názvem „Den Páně, den uctívání” („The Lord’s Day, the Day of Worship”). www.ballymenafpc.org

*Sestavil: Mark Blades
(s dodatečnými materiály, úpravami a spojujícími odstavci)
Překlad: Hana Bladesová*

* * * * *

V tomto komentáři se omezím pouze na několik zásadních věcí – především se chci podívat na používanou argumentaci, následně bych si chtěl všimnout dvou teologických konceptů, které jsou k obhajobě sabatu nutné, dále si všimneme, kdy Bůh dal sabat, komu a proč, a nakonec se podíváme na dva texty zmiňované v článku a krátce je rozebereme.

1. Sola scriptura

Evangelikální křesťané vždy vyzdvihovali autoritu Božího slova. Jedno z hesel vzešlých z reformace bylo sola scriptura, jediné Písmo. Vyznáváme, že veškeré Písmo „pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu“ (2Tm 3,16–17). Tvrdíme, že Písmo je naprosto autoritativní a dostatečné pro učení i praxi jak jednotlivých křesťanů, tak křesťanské církve. Princip sola scriptura říká, že každé učení i každé jednání

křesťanů musí stát a být prověřeno samotným Božím slovem, musí vycházet ze samotného Písma. Nestací lidská zkušenost, nestací tradice církve, nemůžeme se spokojit s koncily ani katechismy, ale musíme jít k jasnému „je psáno...“

Když Petr, apoštol Ježíše Krista, psal svou „závěť“, vede křesťany k jedinému pevnému základu – a tím je Boží slovo. Ve svém druhém listě v první kapitole ujišťuje své čtenáře o tom, že nic z toho, co jim říkal, nebylo vymyšlené, nejednalo se o lidské báje ani výmysly (2Pt 1,16), ale předkládá jim svědectví o Kristu jako očitého svědka jeho velebnosti. Petr mluví o zkušenosti, kterou měl jako jeden ze tří lidí na světě (spolu s Janem a jeho bratrem Jakubem – viz Mk 9,2–8), ale říká, že nestaví ani na této zkušenosti, jakkoliv byla velká a výjimečná. Místo toho vede své čtenáře ke slovu proroků, k Písmu. Jeho zkušenost byla potvrzením pravdivosti Písma a jeho čtenáři jsou povzbuzeni k tomu, aby se Písma drželi. Nevede je k to-

mu, aby se drželi zkušenosti, ale mluví o tom, že činí dobře, když se drží Písma (2Pt 1,19). Jenom Písmo je svíce, která nám svítí v temnotách.

Proto je smutné, že Mark jde ve svém článku přesně opačnou cestou – začíná u zkušenosti, o které tvrdí, že byla ryzím dílem Ducha svatého. To by bylo dost odvažné tvrzení, kdyby se jednalo o jeho vlastní zkušenost, ovšem v případě zkušenosti třetí osoby, navíc osoby časově tak vzdálené, je to tvrzení vskutku troufalé.

Podstatné však u Bunyanovy zkušenosti není to, zda ho Bůh usvědčil z něčeho, co je či není hříchem, ale zda ho usvědčil z nevěry vůči Kristu. Obrátil se Bunyan k neděli nebo ke Kristu? Odpověď na tuto otázku je zcela zásadní! Nehledě na to, co Bunyan sám o tzv. ‚křesťanském‘ sabatu učil (jeho dílo „Otázky o podstatě a trvalosti sabatu“).

Kromě toho používat zážitek (ať vlastní, či cizí) jako argument, není způsob, jak bychom mohli cokoliv dokázat či vyvrátit. Zážitek člověka z podstaty věci nelze zpochybnit. Ale nelze jím ani argumentovat nebo jím něco dokazovat. Samotný zážitek není argumentem.

Mark dále popisuje tradici puritánských teologů postavenou nikoliv na jasných slovech Písma, ale na poměrně složitých teologických konstrukcích. Abychom těmto konstrukcím mohli porozumět a abychom vůbec správně rozuměli Písmu, potřebujeme přijmout přístup westminsterských standardů (tj. westminsterského vyznání víry a west. katechismu), což však není nic jiného než lidská tradice. Tato tradice tvrdí, že Boží úradek lze kromě Písma samot-

ného vyčíst také z „dobrého a nutného logického odvození, které z Písem vychází“. Stojí za povšimnutí, že navzdory hojným odkazům na Písmo u každého z článků westminsterských standardů, tento článek westminsterského vyznání víry žádným odkazem na Písmo opatřen není. Autor článku se sice snaží „dokázat“ oprávněnost tohoto přístupu na Ježíšově vyučování saduceů, ale z textu Písma to vypadá, že Ježíš „pouze cituje“ text Exodu 3 (v. 6 a 15) a přímo z tohoto textu dokládá, že Bůh je Bohem živých, ačkoliv Abraham, Izák i Jákob již zemřeli. Musí tedy být vzkříšení z mrtvých. Ježíš nedělá žádné logické vývody, které by šly za samotný text, ale jenom říká to, co říká text Božího slova.

Teprve po položení výše uvedených „základů“, které nám ukazují, jak se máme na Písmo dívat a jak k němu máme přistupovat, jde autor článku do Písma samotného. A musím upřímně přiznat, že mě děsí některá slova, která v článku používá. Prý „pouhé citování některých textů Písma“ nemůže být podstatné pro ustanovení nebo vyvrácení nějaké doktríny. To je naprosto tragický, nicméně nutný a logický závěr, k němuž autora vede jeho teologie a přístup k Písmu. Je to také teologie, nikoliv Písmo samotné, které ho vedou k tvrzením, že když Nový zákon mlčí o svěcení sabatu, je to důkaz, že svěcení sabatu pokračuje. Opravdu?

S autorovým způsobem argumentace souvisí to, co nazývám teologickými konstrukcemi. Jsou to lidské (teologické) koncepty vkládané do Písma, způsob přístupu k Písmu, který následně

vede k tomu, že Písmo nám říká přesně to, co chceme, aby řikalo.

2. Teologické konstrukce

Zmíním jenom dvě takové konstrukce, které se v článku vyskytují. První z nich je rozdělení zákona na dvě, nebo častěji na tři části – na (1.) morální zákon, který je věčný a neměnný, na (2.) ceremoniální zákon, který se týkal starozákonních obřadů a na (3.) civilní zákon, který se týkal fungování izraelské společnosti. Druhou konstrukcí (která podle mě odporuje té první) je přesun sabatu ze sedmého dne týdnu na první.

A. Rozdělení zákona

S rozdělením zákona na dvě nebo tři části stojí a padá celá koncepce svěcení sabatu i celá teologická stavba, která je vystavená na tzv. morálním zákonu. O tom by bylo možné psát mnohem více, ale v rámci této odpovědi na to není prostor.

Autor věnuje hodně místa tomu, aby dokázal, že svěcení sabatu je morálním příkazem. To je velmi zajímavé, ale nejedná se o nic jiného, než o lidské rozdělování Písma, vnášení lidského učení, teologie, do Bible. V Bibli samotné pro něco takového nenajdeme žádnou oporu. Boží slovo nikde nemluví o tom, že bychom měli dělit zákon na morální a nějaký další.

Můžeme na celou věc pohlížet také tak, že Bůh nedal člověku žádné nemorální nařízení. Vždyť všechno, co Bůh přikazuje člověku, je morální, protože nutnost všech (!) Božích nařízení „vyvstává z pod-

staty věci a z obecného stavu a povahy lidstva, stejně jako z Boží pozitivní odhalené vůle“. Neuposlechnutí toho, co Bůh přikazuje, je hřích. A hřích je vždycky morální záležitostí. To například znamená, že ne-jíst tuk a krev byl morální příkaz (Lv 3,17; 7,23). Bůh to tak nařídil. Kdo by jedl tuk, měl být vyobcován z Izraele (Lv 7,25). Nenosit oblečení ze dvou druhů látky byl morální příkaz (Lv 19,19). Postavit na střeše svého domu zábradlí byl morální příkaz (Dt 22,8). Vybít všechny Amálekovce včetně žen, dětí i dobytka byl morální příkaz (1S 15,3), protože to takto Bůh nařídil. A když Saul neposlechl, byl potrestán.

Chápu, že pro zachování trvalosti sabatu je nutné oddělit desatero od Mojžíšova zákona. Mojžíšův zákon (a v chápání sabatariánů to obvykle znamená ceremoniální, případně i civilní zákon, nikoliv však morální) byl přece zrušen (např. Ef 2,15). Desatero se tedy prohlásí za mravní zákon, který sice je také součástí zákona Mojžíšova, ale na rozdíl od ceremoniálního a civilního zákona má trvalou platnost. Ale kde něco takového učí Písmo? Nikde! Jedná se o teologickou konstrukci, skrze kterou se následně přistupuje k Písmu a Písmo se vykládá z pohledu této konstrukce. Písmo nás nikde k takovému rozdělení nevede ani ho nikde neučí, dokonce to ani logicky nevyžaduje – spíše vyžaduje přesný opak, tedy zachování celistvosti Mojžíšova (starého) zákona.

Celé toto rozdělení zákona je plodem lidské tradice. První zmínku o tomto dělení nacházíme u středověkého filozofa a teologa Tomáše Akvinského (1225-

–1274), na jehož učení staví římská církev dodnes. Od něj to převzali reformátoři včetně Jana Kalvína (1509–1564) a z Kalvína zase hojně čerpali angličtí puritáni v 17. století. V Písmu samotném ale nikde nenajdeme rozdělení zákona na morální, civilní a sakrální, a dokonce ani nic takového jako morální zákon. Tato teologická konstrukce je „ospravedlněna“ výše zmíněným přístupem, že doktrínu mohou postavit na „dobrých a logických důsledcích, které z Písma vycházejí“ a má vést k tomu, aby Písmo říkalo to, co chceme slyšet.

S tímto přístupem mohou snadno dojít k aplikaci příkazy, které se týkají kněží a obětí, jako to udělala římská církev. Ale celý tento koncept stojí jenom na teologické, lidmi vymyšlené konstrukci, skrze kterou se Písmo vykládá. Není to učení, které vychází z Písma, ale je to učení, které je do Písma vloženo a které nám říká, jak máme Písmu rozumět. Což docela nápadně připomíná způsob jednání zmiňovaných (v tomto případě nikoliv anglikánských, ale římských) prelátů.

Přesun sedmého dne na první

V článku můžeme sledovat celkem zajímavý posun ve vývoji učení o svěcení sabatu. Puritáni odmítli baptisty sedmého dne a vyzdvihli princip šest ku jedné, který ovšem Písmo nikde neučí. Desatero říká, že člověk má šest dní pracovat a odpočinout sedmého dne, doslova „sedmý den je odpočinutí (sabat)“. To není princip šest ku jedné, protože důraz je položený na jeden konkrétní den – sedmý den je sabat.

Podle puritánů to však mohl být kterýkoliv jeden den ze sedmi. Ale desatero neříká nic takového – naopak velmi jasně tvrdí, že zachován nemá být první ani druhý, třetí... šestý, ale zachován má být **sedmý den**, protože tento den Hospodin prohlásil za sabat (odpočinutí). Sedmý den je dnem odpočinutí. Bůh neodpočinul libovolný jeden den ze sedmi v průběhu šesti dnů stvoření, ale odpočinul sedmý den (který však neměl – jako předchozích šest – večer a jitra), poté, co dokonal své stvořitelské dílo.

Nejprve tedy puritáni na základě svého přístupu k Písmu prohlásili, že desatero je morální (a sabatariáni často s oblibou dodávají slovo „nepohnutelný“) zákon, následně z Písma „vyvodili“ obecně platný princip šest ku jedné, přičemž prohlásili, že naplněním morální podstaty přikázání je, abychom zachovávali jeden libovolný den ze sedmi. Z nepohnutelného morálního zákona se tak stává „pohyblivý“ morální zákon. Ale tady to ještě nekončí, protože v dalším kroku puritáni – na základě studia Písem Nového zákona (!) – dospěli k závěru, že nejde o jeden **libovolný** den, ale jde o první den v týdnu, tedy o neděli. A tak se – sice trochu komplikovaně – mohl tzv. neměnný morální zákon, který říká, že „šest dní budeš pracovat, ale **sedmý den** je sabat“ – **změnit** na „šest dní budeš pracovat, ale první den je sabat“.

Celá tato konstrukce je ve své podstatě velmi komplikovaná a protirečící sama sobě. Na jedné straně totiž tvrdí, že Bůh ustanovil jeden konkrétní den, kdy má být Bůh uctíván, ale zároveň ten den,

který Bůh zcela zjevně ustanovil, měni na den jiný. Děje se tak s použitím principu, který popírá, že Bůh ustanovil jeden konkrétní den (jde o to, že Bůh ustanovil princip jeden ku šesti, nikoliv konkrétní den).

Přítom by stačilo vzít jasný biblický text, který říká, že křesťané mají zachovávat nebo oddělovat nějaký den, a bylo by to jasné. Stačilo by ukázat, že křesťané zachovávali sabat – sobotní nebo nedělní. Nebo vzít jiný text Písma, který říká, že máme změnit čtvrté přikázání desatera ze soboty na neděli. A vše by bylo velmi jasné. Kdybychom takové texty měli, bylo by to mnohem jednodušší. Ale žádné takové texty v Písmu nejsou. Přesto prý, jak je patrné ze slov autora článku, mlčení Nového zákona může být považováno za dobrý důkaz toho, že křesťané zachovávali neděli. Skutečně?

Když psal apoštol Pavel církvi do Korintu, kladl jim na srdce, že mají být věrní a sebe i Apolla jim dal za příklad, aby rozuměli tomu, že nemají jít „nad to, co je psáno“ (1K 4,6). Totéž platí i pro nás. Co je tedy psáno?

3. Kdy Bůh dal sabat, komu a proč?

Bůh se rozhodl zjevit svůj zákon jedinému národu ze všech národů na zemi – Izraeli. Udělal to na hoře Sinaj poté, co vyvedl Izrael z otroctví v Egyptě (Dt 4,8; Ž 147,19–20; Ř 3,1–2 atd.). Desky smlouvy byly smluvním dokumentem a součástí smlouvy bylo také znamení smlouvy, kterou měl Izrael zachovávat. Toto znamení bylo zapsané ve smluvním dokumentu

(tedy na deskách smlouvy) a jednalo se o čtvrté přikázání.

◆ *Promluva k Izraelcům: Dbejte na mé dny odpočinku; to je znamení mezi mnou a vámi pro všechna vaše pokolení, abyste věděli, že já Hospodin vás posvěcuji. Ať tedy Izraelci dbají na den odpočinku a dodržují jej po všechna svá pokolení jako věčnou smlouvu. To je provždy platné znamení mezi mnou a syny Izraele. (Ex 31,13.16–17)*

Tento text celkem jasně odpovídá na otázku položenou v nadpisu – kdy, komu a proč dal Bůh sabat. Bůh ho dal Izraeli na Sinaji, aby byl znamením smlouvy. V podstatě totéž říká Ezechiel:

◆ *Vydal jsem jim svá nařízení a seznámil je se svými řády, skrze něž má člověk život, když je plní. Dal jsem jim také své dny odpočinku, aby byly znamením mezi mnou a jimi, aby věděli, že já Hospodin je posvěcuji. (Ez 20,11–12)*

Velmi dobře je to řečeno skrze levity v knize Nehemjáš, kde jsou dobře popsány časové souvislosti – Bůh učinil všechno stvoření, vyvolil Abrahama, vyvedl svůj lid z Egypta, rozpoltil Rákosové moře, vodil je po poušti s oblakovým a ohnivým sloupem...

◆ *Učinil jsi jim známý svůj svatý den odpočinku, příkazy, nařízení a zákon jsi jim vydal skrze svého služebníka Mojžíše. (Neh 9,14)*

Boží slovo velmi jasně opakuje, že Bůh dal sabat Izraelcům jako znamení smlouvy, a jako takový jim ho dal na Sinaji. Křesťané jsou ale pod novou smlouvou, která má nové znamení.

- ◆ *Když jedli, vzal Ježíš chléb, poželnal, lámal a dával učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte, toto jest mé tělo.“ Pak vzal i kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů.“ (Mt 26,26–27)*

4. Použité novozákonní texty

Autor v článku tvrdí, že „aby mohl být sabat z Desatera zrušen, muselo by být v Novém zákoně nalezeno jasné svědectví jeho zrušení“. Následně ukazuje na dva texty podle něj vůbec neznamenají, že křesťané nemají zachovávat sabat. Podívejme se na ně tedy trochu blíže.

Koloským 2,16

- ◆ *Nikdo tedy nemá právo odsuzovat vás za to, co jíte nebo pijete, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní nebo sobotám. To všechno je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus.*

Soboty v tomto textu *prý* znamenají jiné soboty, než jsou pravidelné každotýdenní soboty stanovené Mojžíšovou smlouvou. Je to skutečně tak?

Slovo sabat v Novém zákoně

Nový zákon používá slovo sobota (σαββατον) celkem 68krát. Ve všech případech se jedná o sedmý den týdne. Nikdy se toto slovo nepoužívá k popisu jiného dne, ani k popisu výročních svátků (sabatů). Samotný text listu Koloským ani slovo, které je použité (σαββατον) a způsob, jak ho Duch svatý použil v Novém zákoně, nám nedává žádný důvod domnívat se, že má

me rozumět tomuto slovu jinak než jako běžnému každotýdennímu sabatu.

Již toto vysvětlení samo o sobě by nám mělo stačit k tomu, abychom sobotám z Ko 2,16 rozuměli jako každotýdenním sobotám, tedy sabatu, jak ho Bůh ustanovil pro Izrael skrze Mojžíše. Ale můžeme se podívat ještě na další argumenty:

Biblický význam fráze „svátky, novoluní a soboty“

Pavel použil v Koloským 2,16 starozákonní frázi, která se opakuje na celé řadě míst (2Pa 8,12–13; 2Pa 31,3; Neh 10,33; Iz 1,13 ad.). Tato fráze (zvláště ve spojení s jídly) vždycky mluví o pravidelném každotýdenním sabatu. Není žádný důvod domnívat se, že by to v Koloským 2,16 mělo být jinak. Pokud by to tak bylo, postrádalo by to jakoukoliv logiku. Kromě toho se můžeme podívat na jiné jasné místo Písma, které tuto frázi vysvětluje:

- ◆ *Mluv k Izraelcům a řekni jim: Slavnosti Hospodinovy, které budete svolávat, jsou bohoslužebná shromáždění. Jsou to mé slavnosti. Šest dní se bude pracovat, ale sedmého dne bude den odpočinku, slavnost odpočnutí, bohoslužebné shromáždění; nebudete vykonávat žádnou práci. Je to Hospodinův den odpočinku ve všech vašich sídlištích. (Lv 23,2–3)*

Od čtvrtého verše potom následuje výčet ročních sabatů, slavností. Ale celý tento výčet začíná ve skutečnosti už ve druhém verši a jako první slavnost, první „svátek“, je uvedena každotýdenní sobota (sabat). Samotné Písmo (Lv 23) nám říká, jak máme rozumět jinému Písmu, které se zdá

být méně srozumitelné (Ko 2,16). Ale můžeme jít ještě o krok dále:

Logika fráze

„svátky, novoluní a soboty“

Pokud by soboty zmíněné v tomto verši měly být výroční soboty, tedy svátky, Pavel by zcela nelogicky psal o svátcích (tedy výročních sobotách, protože jen těžko si můžeme představit, jaké jiné svátky by mohl mít na mysli), novoluních a (výročních) sobotách, tedy svátcích – takže parafrázované by to znělo „ať vás nikdo neodsuzuje kvůli svátkům, novoluním a svátkům“ (příp. „sobotám, novoluním a sobotám“). Je zjevné, že toto vysvětlení sobot v Ko 2,16 nedává žádný smysl.

Bylo by možné jít ještě do větší hloubky a do širšího kontextu druhé kapitoly listu Koloským a ukázat si, že tento text „nemá jiný smysl, než jak mu rozumíte, když ho čtete“ (2K 1,13). Pomineme-li lidmi vytvořené teologické konstrukce, vidíme, že **v textu samotném není nic, co by nás vedlo k tomu, že tento text nemluví o pravidelném každotýdenním sabatu.**

A text jasně říká, že nikdo nemá právo křesťany odsuzovat kvůli svátkům, novoluním a sabatům. Sedmnáctý verš, který vysvětluje tato slova tím, že se jednalo jenom o stín budoucích věcí, ukazuje, že mezi křesťany byli lidé, kteří je vedli k zachování nařízení Mojžíšova zákona – ke svátkům, novoluní a k sabatu. Ale křesťané mají v Kristu svobodu, protože nejsou pod břemenem Mojžíšova zákona – zákonu zemřeli (Ř 7,4). Proto nikdo nemá právo je odsuzovat, pokud podle těchto stínů nežijí.

Římanům 14,5–6

Druhý text, který je zmíněn ve výše publikované odpovědi, je Římanům 14,5–6:

◆ *Někdo rozlišuje dny, jinému je den jako den. Každý nechť má jistotu svého přesvědčení. Kdo zachovává určité dny, zachovává je Pánu. Kdo jí, dělá to Pánu ke cti, neboť děkuje Bohu; a kdo nejí, dělá to také Pánu ke cti, neboť i on děkuje Bohu.*

Zde se omezím už jen na krátké vysvětlení. Pavel psal křesťanům do Říma, z nichž někteří byli Židé a jiní pohané. Jak Židé, tak i pohané rozlišovali dny, ale kdykoliv se v Písmu mluví o rozlišování dnů, jedná se o židovské rozlišování dnů, přičemž základem tohoto rozlišování je oddělení sabatu od ostatních dnů týdne. Stejně jako v předchozím případě, kromě teologických konstrukcí nemáme v samotném textu nic, co by ukazovalo na to, že nemluví o sabatu. Toto slovo zde sice není zmíněno, ale těžko si můžeme představit, že Pavel psal pohanům, že je jedno, když zachovávají pohanské (modlářské) svátky, protože je přece zachovávají Pánu. Takový výklad textu by vedl k synkretismu, tedy spojování nejrůznějších náboženství, což je vzhledem ke kapitolám 1–11 velmi nepravděpodobný výklad.

Ale ať již jsou zde tedy míněny jakékoliv dny, smysl textu se nemění. Jeden chce ve víře zachovávat nějaké (zcela zjevně zde jsou **jakékoliv**) dny pro Pána – ať to tedy dělá. Druhý ve víře přijímá den jako den – ať má jistotu svého přesvědčení. Ale ani jeden z nich se nesmí povyšovat nad toho druhého, protože

království Boží není v tom, co jíte nebo pijete, ani v tom, zda některé dny zachovávejte či nezachovávejte, ale:

- ◆ ... *ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého.* (Ř 14,17)

Závěr

Z tohoto místa můžeme snadno a rychle dospět k závěru. Další verš Římanům 14 totiž říká:

- ◆ *Kdo takto slouží Kristu, je milý Bohu a lidé si ho váží. A tak usilujme o to, co slouží pokoji a společnému růstu.* (Ř 14,18–19)

Jde o spravedlnost, pokoj a radost z Ducha svatého, ne o vnější věci. Tyto verše navazují na první verš dvanácté kapitoly, kde Pavel ve svém listě přechází k aplikaci evangelia, které vyučoval v předchozích jedenácti kapitolách:

- ◆ *Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou obět; to ať je vaše pravá bohoslužba.*

Vaše pravá bohoslužba není to, co děláte v sobotu nebo v neděli, ale to, že v každém okamžiku svého života přinášíte sami sebe jako obět živou, svatou a Bohu milou, že sloužíte bratřím a sestrám v Kristu ke společnému růstu a pracujete na tom, aby všechno ve vašem životě vedlo k pokoji a nikoliv k rozdělení (což je smyslem 14 kapitoly Římanům).

Komplikované teologické konstrukce, lidmi vymyšlené argumenty ani lidská tradice společnému růstu přispět nemohou. Ke skutečnému pokoji může vést jenom to, když vezmeme samotné Boží slo-

vo a na něm budeme stavět své životy – to je také jediná cesta ke společnému růstu. A tento růst musí směřovat k dospělosti v Kristu, Kristus musí být cílem a nikoliv vnější věci.

Mohli bychom mluvit ještě o mnoha dalších věcech, např. o tom, že sabat byl den odpočinku, nikoliv den uctívání, protože Židé měli uctívat Boha neustále, nebo třeba konkrétní příkazy Písma, které se týkají svěcení sabatu – **příkaz** věnovat se všední práci (práci kvůli obživě) **šest dní** v týdnu, **zákaz jakékoliv práce** v den sabatu, včetně přípravy jídla, rozdělávání ohně (týká se to i topení nebo jenom vaření?), **zákaz** zapojovat kohokoliv dalšího do práce (tedy nevyužívat služeb druhých lidí (v našich podmínkách to znamená např. nesvítit, neboť tím nutíme zaměstnance elektrárny pracovat, nebo nepouštět vodu aj.), mohli bychom se věnovat tomu, zda je třeba sabat slavit od západu do západu (jak je to v Písmu) nebo od půlnoci do půlnoci (a kterého časového pásma se to týká) atd. Mohli bychom opravdu velkou část debaty věnovat tomu, jaké jsou případné důsledky porušení sabatu pro křesťany (podle Mojžíšova zákona byla trestem za porušení sabatu smrt), a jak mají být aplikovány v církvi, mohli bychom mluvit o mnoha dalších věcech. Ale to vše je podle mne zbytečné, pokud z jasných míst Písma vidíme, proč Bůh ustanovil sabat, komu ho dal a kdy. Potom slova Koloským 2,17 dávají velmi jasný smysl a vedou nás nikoliv k uctívání dne, ale k uctívání Ježíše Krista, který je naplněním starozákonního sabatu.

Poutníková četba

CO JE ZDRAVÁ CÍRKEV

Mark Dever

Jaká je ideální církev a jak to můžete vědět?

V čem vypadá jinak? A hlavně, jak se liší svým jednáním, zejména ve společnosti? Mnozí z nás si nejsou jisti, jak zodpovědět tyto otázky, i když asi mají částečně utvořený názor. Ale díky této knize už nemusíte tápat.

Autor knihy Mark Dever se snaží dopomoci věřícím k rozpoznání klíčových vlastností zdravé církve: výkladové kázání, biblická teologie a správné chápání evangelia.

Vyjde v lednu 2018.

cca 120 stran, 122x80 mm, lepená vazba, cena: 130,- Kč

Registrovaní účastníci Zimní konference dostanou knihu na konferenci zdarma.

CO JE EVANGELIKÁLNÍ?

D. Martyn Lloyd-Jones

Co je evangelikální? Co je víra? Kdo je křesťan? Juda ve svém listu říká, že není užitečné v klidu se zabývat jednotlivými aspekty pravdy nebo učení, když je celá víra atakována a podkopávána. Musíme se vrátit zpět k základům, k prvopočátku. A v této situaci opět nacházíme. V dlouhé historii křesťanské církve nastává čas od času situace, kdy se muži a ženy v církvi musí opakovaně vracet zpět ke kořenům, aby si znovu definovali a bránili samotnou podstatu křesťanské víry.

104 stran, 122x180 mm, lepená vazba, cena: 84,- Kč

www.PoutnikovaCetba.cz, Poutnik@PoutnikovaCetba.cz,

tel.: +420 472 741 623, Poutníková četba, Žandov 85, Chlumeč 403 39

NEPRODEJNÉ!

ISSN 1804-2880 (Print), ISSN 2336-8330 (Online)